

fortfara och alltmera utvecklas, men för att detta skall kunna ske fordras — i följd af den dyrbara utrustningsredskapen och den sig alltmer utvecklande näringen — ökad rörelsekapital, och då den senast af 1902 års Riksdag beviljade förhöjningen af 500,000 kronor i fonden för fiskerinäringens främjande blifvit med innevarande år disponerad, hade önskligt varit om Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till denna Riksdag äskat medel för tillgodoseende af de låneansökningar, som inkomma under budgetsåret. Detta har emellertid ej skett, och därför tillåter jag mig hemställa, att Riksdagen nu liksom vid flera föregående tillfällen skett — nämligen år 1890, 1899 och 1900 — tager initiativ i denna fråga, så att den glädjande utvecklingen af vårt hafsfiske ej må tillbakahållas.

Som bevis på hvilken stor betydelse denna näring har inom det län jag tillhör må nämnas, att det bohuslänska hafsfisket under senaste fiskeåret representerade ett fångstvårde af cirka fyra miljoner kronor, och enligt tillgängliga rapporter har under innevarande vinter till den 15 dennes infångats 2,302 hl. garnsill och 202,268 hl. vadsill till ett värde af cirka 1,200,000 kronor. Denna sill har till största delen funnit afsättning i Tyskland och England.

Fonden för fiskerinäringens främjande har städse varit anlitad så långt dess tillgångar medgifvit, och under de senare åren har en mängd låneansökningar måst tillbakavisas af brist på medel.

De flesta länen hafva hittills gått till Bohuslän för hafsfiskets bedrivande, men enligt bestämmelserna för fonden skall den vara en hjälpkälla för fiskets främjande i hela landet, och att intresset för denna näring alltmer ökas, därom vittna de sammanslutningar och företag som öfverallt kring våra kuster planläggas och komma till stånd. Detta ökade intresse för fiskerinäringens utveckling kommer otvifvelaktigt att ställa stora anspråk på fondens tillgångar, men härvidlag äro ock stora ekonomiska intressen att tillvarataga.»

Såsom i friherre Trolles och herr Starbäcks med flere motioner meddelats, hafva fondens för fiskerinäringens befrämjande disponibla medel så fördelats, att 85 procent däraf utgått till lån inom Göteborgs och Bohus län och återstoden, eller 15 procent, afsetts för lån inom öfriga delar af riket. Berörda fördelning har utan tvifvel hittills varit en riktig norm för tillfredsställandet af de anmälda lånebehofven. Under senare tiden har emellertid så väl vid Skånska kusten som i Östersjön och Bottenhafvet fiskebedriften i hög grad utvecklats och behofvet af

ej allenast dyrbarare fiskredskap utan äfven större båtar med motorer gjort sig gällande, hvilket behof endast torde kunna genom tillhållande af lån mot billiga villkor tillgodoses; och vid sådant förhållande har utskottet föreställt sig, att lånefonden för fiskerinäringens befrämjande bör tillföras en ytterligare ökning för tillgodoseende af lånebehovet äfven inom sistnämnda delar af riket. Det belopp, hvarmed motionärerna föreslå, att fiskerifonden må ökas, anser utskottet emellertid vara alltför högt, särskildt med hänsyn därtill, att beloppet enligt förslagen skulle liksom föregående anslag utgå af skattemedel; och synes anslagsökningen skäligen kunna begränsas till 200,000 kronor, hvarigenom fonden skulle komma att oafsedt inflytande annuiter uppgå till 1,000,000 kronor.

Då, enligt hvad utskottet inhämtat, de för innevarande år anmälda lånebehoven torde kunna i väsentlig mån tillfredsställas med den tillgång, som därtill redan anslagna medel bereda, synes skäl icke förefinnas till att, på sätt motionärerna föreslagit, medgifva, att en del af det nu ifrågavarande anslaget må förskottsvis utanordnas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med anledning af friherre Trolles samt herrar Starbäcks med flere och Wallentins förenämnda motioner, må för höjande af fonden för fiskerinäringens befrämjande bevilja och till utgående under år 1906 anvisa ett anslag af 200,000 kronor.

Vattenståndsobservationer.

Ang.
vattenstånds-
observationer.

39:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

[38.]

att Riksdagen må, till *utförande af vattenståndsobservationer* i vissa af landets vattendrag, på extra stat för år 1906 anvisa ett anslag å 2,000 kronor.

Arfvoden åt amanuenser och extra biträden å domänstyrelsens skogsafdelning.

40:o) Vidare har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, till arfvoden åt *amanuenser och extra biträden å domänstyrelsens skogsafdelning*, på extra stat för år 1906 bevilja ett anslag af 3,350 kronor.

*Ang.
arfvoden åt
amanuenser
och extra bi-
träden å do-
mänstyrelsens
skogsafdelning.*

[39.]

Under åberopande af hvad i detta ärende anförts under punkt 6:o) här ofvan, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, till arfvoden åt amanuenser och extra biträden å domänstyrelsens skogsafdelning på extra stat för år 1906 bevilja ett anslag af 3,350 kronor.

Den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner.

41:o) Kungl. Maj:t har ytterligare föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1906 anvisa till *aflöning åt domänintendenter* och för *uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna* 43,200 kronor, samt till *resekostnader vid domänförvaltningen* såsom förslagsanslag 40,585 kronor.

*Ang.
aflöning åt
domänintenden-
ter m. m.
samt
resekostnader
vid domänför-
valtningen.*

[40, 41.]

Med anledning häraf hemställer utskottet,

att Riksdagen må på extra stat för år 1906 bevilja

a) till aflöning åt domänintendenter och för uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna 43,200 kronor samt

b) till resekostnader vid domänförvaltningen, såsom förslagsanslag, 40,585 kronor.

Skogsinstitutet.

42:o) Vidare och i anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

*Ang.
extra lärar-
krafter vid
skogsinstitutet.*

[42.]

att Riksdagen må, till *beredande af ökade extra lärarkrafter vid skogsinstitutet*, på extra stat för år 1906 anvisa ett belopp af 5,000 kronor.

Ang.
anslag för be-
redande af
ökadt utrymme
vid skogsinsti-
tutet.
[43.]

43:o) Kungl. Maj:t har ytterligare föreslagit Riksdagen att till *uppförande af en provisorisk träbyggnad vid skogsinstitutet* anvisa på extra stat för år 1906 ett anslag af 9,725 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta beloppet under innevarande år förskottsvis af tillgängliga medel utanordna.

I detta ärende har departementschefen till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Uti underdånig skrifvelse den 21 juni 1904 har domänstyrelsen, under erinran att enligt den genom nådigt beslut den 3 juni 1892 fastställda stat för skogsinstitutet institutets direktör åtnjöte, förutom 3,000 kronor såsom lön och 1,500 kronor i tjänstgöringspenningar äfvensom eventuellt ett ålderstillägg å 600 kronor, jämväl förmånen af fri bostad och vedbrand, meddelat, att direktören för skogsinstitutet i följd häraf innehade såsom bostad åtta rum, tambur och kök uti institutsbyggnadens öfre våning.

Domänstyrelsen har vidare anfört, att två af institutets lärare — med framhållande af den afsevärda ökning i antalet elever, som hittills ägt rum, och som ytterligare vore att vänta särskildt för höstterminerna såsom följd af föreskrifven utsträckning af studietiden, samt att de för undervisningen nu tillgängliga lokaler, som år 1894 ansetts kunna rymma 30 elever, måste blifva otillräckliga för det blifvande antalet, omkring 70 — föreslagit, att direktörens förberörda bostads-våning måtte få användas till lokaler för undervisning och samlingar m. m., samt att institutets direktör, efter lärarkollegiets hörande, vitsordat behovet af ökad utrymme för undervisningen och i likhet med kollegiet tillstyrkt den sålunda föreslagna anordningen.

Under erinran, att den betydliga ökningen af institutets elevantal föranledts dels genom inrättandet, enligt nådiga kungörelsen den 30 december 1893, af en lägre kurs, dels ock genom anordnande, på grund af nådigt bref den 15 december 1899, af en ny skogsskola vid Kloten, afsedd att förbereda till inträde vid skogsinstitutet, att en ytterligare ökning af antalet under höstterminerna blefve gifven genom utsträckning, jämlikt nådiga kungörelsen den 22 maj 1903, af studietiden för den högre kursens elever med två månader utöfver förutvarande två år, samt att, då institutets dåvarande direktör C. G. Holmerz stode i begrepp att, efter uppnådd pensionsålder, afgå, dennes rätt icke komme att kränkas af den ifrågasatta anordningen, har domänstyrelsen till

nädig pröfning öfverlämnat ifrågavarande ärende och därvid tillika förordat förslaget genomförande såsom af ett verkligt behof framtvingadt.

Då emellertid den till direktören enligt stat utgående kontanta aflöningen vore bestämd med fästadt afseende på i staten jämväl upptagna naturaförmåner, fri bostad och vedbrand, borde sistnämnda förmåner, därest de bortföle, ersättas genom årligt kontant belopp, hvilket, med beräkning att minst sju rum förutom kök m. m. torde behöfva af direktören hyras i institutets grannskap, och med hänsyn till förevarande hyres- och vedpriser, icke torde kunna sättas lägre än till 2,300 kronor, däraf 2,100 kronor motsvarande hyran och 200 kronor vedbrand.

Domänstyrelsen har med hänsyn härtill hemställt, att, när så ske kunde utan förnärmande af vederbörandes rätt, den af skogsinstitutets direktör nu disponerade boställsvåningen finge användas till lokaler för undervisning och samlingar m. m. vid institutet, och att direktören i ersättning därför äfvensom för mistad fri vedbrand finge åtnjuta 2,300 kronor för år räknadt.

Uti häröfver infordradt utlåtande har statskontoret den 19 september 1904, med framhållande att, då hyresvärdet af direktörens nuvarande, fördelaktigt belägna boställsvåning om åtta rum och kök utan tvifvel uppginge till minst 2,100 kronor, och det icke syntes böra ifrågakomma att genom försämring af de med tjänsten förenade förmåner göra ifrågavarande viktiga befattning mindre lockande för män af framstående duglighet, förklarar sig anse den föreslagna hyresersättningen ingalunda vara för högt tilltagen, hvadan statskontoret, med erinran att ifrågavarande direktörsbefattning, sedan ofvanbemälde Holmerz den 29 juli 1904 erhållit nädligt afsked, för det dåvarande vore vakant, i underdånighet hemställt, att, därest ofvanberörda boställsvåning pröfvades vara erforderlig för utvidgning af institutets undervisningslokaler m. m., Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att direktören vid skogsinstitutet måtte, såsom ersättning för mistad boställsförmån och vedbrand, tilldelas ett belopp af 2,300 kronor årligen, samt att i anledning häraf dels det till skogsinstitutet beviljade anslag måtte från och med år 1906 höjas med nyssnämnda belopp, dels ock hvad som för ändamålet åtginge från den blifvande direktörens tillträde af befattningen och intill 1906 års ingång finge af tillgängliga medel förskjutas för att framdeles till ersättande anmålās.

Sedermera har emellertid domänstyrelsen i underdånig skrifvelse den 30 september nästlidna år meddelat, att f. d. direktören Holmerz i en till styrelsen aflåten skrifvelse fäst styrelsens uppmärksamhet därpå, att ett annat sätt att vinna ökad utrymme också stode till buds,

nämligen att å institutets tomt uppföra en mindre, provisorisk träbyggnad, innehållande två lärosalar och ett mindre rum åt lärare. En sådan byggnad, som torde kunna uppföras för omkring 10,000 kronor, skulle motsvara behovet af utrymme under den tid, institutet kunde komma att bibehållas å sin nuvarande plats. Denna tid kunde väl ej nu beräknas, men det torde dock kunna anses som säkert, att flyttningsfrågans beredning och afgörande äfvensom anordningarna för själfva flyttningen komme att kräfva flere års tid, med säkerhet minst 5 å 6 års tid, och att således institutet minst under denna tid komme att bibehållas å sin nuvarande plats. Under sådant förhållande vore det enligt Holmerz' mening sannolikt, att nu nämnda sätt för beredande af ökad utrymme kunde för institutet blifva billigare och i flere hänseenden fördelaktigare än att använda boställsvåningen för ändamålet och utgifva hyresersättning till direktören, i synnerhet som en del anordningar med åtföljande kostnader för nämnda vånings anordnande för undervisningen vore nödvändiga.

I anledning häraf hade styrelsen låtit verkställa utredning om förhållandet och därvid funnit, att en byggnad af ofvan omförmälda beskaffenhet kunde enligt uppgjort kostnadsförslag å institutets tomt uppföras för en kostnad af 9,725 kronor, till hvilket belopp bindande anbud å byggnadens uppförande ock erhållits. Å andra sidan erfordrades för boställsvåningens användande för undervisningen, såsom ock varit förutsedt, vissa ändringar i rummens mellanväggar och andra anordningar, som vore förenade med kostnader. Under sådant förhållande har styrelsen, med öfverlämnande af byggnads- och planritningar äfvensom kostnadsförslag, underställt det sålunda väckta förslaget Eders Kungl. Maj:ts pröfning, och därvid tillika framhållit, att förslaget syntes vara under nuvarande förhållanden att föredraga framför det i frågan förut framställda, hvilket styrelsen därför frånträdde; och har styrelsen hemställt, att, till afhjälpan af bristen på utrymme för undervisningen vid skogsinstitutet, Eders Kungl. Maj:t täcktes anvisa ett belopp af 9,725 kronor för uppförande å institutets tomt af en byggnad af trä i enlighet med förberörda ritning.

Öfverintendentsämbetet, som genom nådig remiss anbefallts att i ärendet afgifva utlåtande, har uti underdånig skrifvelse den 18 oktober nästlidna år anmält, att ämbetet vid skedd granskning af ifrågavarande ritningar och kostnadsförslag för sin del icke funnit något att emot desamma erinra.

Genom den i ärendet förebragta utredning synes mig behovet af ökad utrymme vid skogsinstitutet för undervisning och samlingar hafva blifvit till fullo ådagalagdt.

Det af domänstyrelsen senast framlagda förslaget till frågans lösning synes mig i alla afseenden hafva varit att föredraga framför den af styrelsen förut angifna utvägen, eller att för ändamålet taga i anspråk direktörens boställsvåning. Den af styrelsen i sistnämnda syfte gjorda, sedermera återkallade framställningen synes för öfrigt numera, sedan Eders Kungl. Maj:t på min tillstyrkan behagat utnämna ny direktör vid skogsinstitutet, hvilken enligt den af Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen för institutet antagna stat är berättigad att innehafva ifrågasvarande boställsvåning, icke, utan att aftal med honom angående bostadens afstående träffas, kunna till vidare behandling upptagas. Då nu frågan om beredande af ökad utrymme åt skogsinstitutet lär böra föreläggas Riksdagens pröfning, hade jag väl ansett önskligt, att tillfälle lämnats Riksdagen att bedöma båda de framkomna förslagen. Med tillsättandet af den viktiga direktörsbefattningen har emellertid icke kunnat utan synnerlig olägenhet för det behöriga uppehållet af institutets verksamhet anstå, och — vid det förhållande att ende sökanden till platsen, hvilken samtidigt var den tjänsteman i skogsstaten, som det framför alla andra ansetts önskligt att kunna till befattningen förvärfva, enligt mig af domänstyrelsens chef lämnad upplysning, icke ville åtaga sig densamma, med mindre han erhöle den med tjänsten förenade bostaden — har jag icke heller ansett mig kunna ifrågasätta, att vid befattningens tillsättande förbehåll skulle göras, i syfte att den nye direktören skulle vara skyldig att afstå ifrågasvarande förmån mot den godtgörelse, som kunde blifva af Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen bestämd.

Jag tvekade under sådana förhållanden icke att tillråda Eders Kungl. Maj:ts i berörda befordringsfråga fattade beslut, och detta så mycket mindre som, på sätt redan nämnts, förslaget att uppföra en provisorisk träbyggnad vid institutet synts mig både ändamålsenligare och i ekonomiskt afseende fördelaktigare, än att taga i anspråk direktörens våning. Det lär nämligen svårigen kunna bestridas, att det för institutet är till afsevärdt gagn, att direktören där har sin bostad, och med beräkning, dels att till direktören i annat fall skulle behöfva utgå såsom ersättning för hyra och vedbrand det af domänstyrelsen enligt min åsikt ej för högt beräknade, af statskontoret jämväl tillstyrkta belopp af 2,300 kronor, dels ock att direktörsvåningens apterande till lokaler för institutets behof gifvetvis måste medföra åtskilliga utgifter, bör den ifrågasatta nybyggnaden med en kostnad af 9,725 kronor

kunna antagas vara till fullo betalad, om skogsinstitutet under endast ungefär 4 år bibehålles å sin nuvarande plats.

Därest nybyggnaden skall komma till stånd, bör densamma utföras redan innevarande år, så att de nya lokalerna må kunna tagas i användning vid de kurser, som instundande höst taga sin början, och äfven om man måste förutse, att frågan om skogsinstitutets flyttning snart nog kommer på dagordningen, kan för visso ej beräknas, att nya institutbyggnader skola stå färdiga åtminstone tidigare än hösten 1909.»

På grund af hvad sålunda anförts och då departementschefen icke hade något att erinra mot de för byggnaden i fråga uppgjorda ritningar och kostnadsberäkningar, hemställde departementschefen om aflåtande af förevarande framställning.

Med afseende å det läge, hvori förevarande fråga nu befinnes, anser sig utskottet böra hemställa,

att Riksdagen må till uppförande af en provisorisk byggnad vid skogsinstitutet på extra stat för år 1906 bevilja ett anslag å 9,725 kronor.

Landtmäteristaten.

Ang.
kostnader för
kopiering af i
landtmäteristatens
arkiv förvarade
kartor m. m.

44:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *bestridande af ökade kostnader för kopiering af i landtmäteristatens arkiv förvarade kartor med därtill hörande handlingar*, som för det allmännas räkning erfordras eller af enskilde begäras, på extra stat för år 1906 anvisa ett anslag af 3,000 kronor.

[44.]

Vägunderhållet på landet.

Ang.
kostnad för
vägdelningar.

45:o) Vidare och på grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

[45.]

att Riksdagen må på extra stat för år 1906 anvisa, för *bestridande af statsverkets andel i kostnaden för värdelningar*, såsom förslagsanslag 50,000 kronor.

Förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen.

46:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1906 till Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett anslag af 45,000 kronor, att användas till *förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen*.

*Ang.
förekommande
och hämmande
af tuberkelsjuk-
domar hos nötkreaturen.*

I detta ärende har departementschefen till statsrådsprotokollet anfört följande:

[46.]

»Riksdagen beviljade till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen för år 1898 50,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta under år 1897 förskjuta 15,000 kronor, hvarjämte 1898 års Riksdag medgaf, att ytterligare 25,000 kronor finge under år 1898 för samma ändamål förskjutas. För hvardera af åren 1899 och 1900 anvisades ett belopp af 50,000 kronor, för år 1901 beviljades 100,000 kronor, däraf redan under år 1900 skulle af tillgängliga medel få förskjutas 25,000 kronor, och för år 1902 ställde Riksdagen till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för ifrågavarande ändamål ett anslag af 75,000 kronor eller samma belopp, som för år 1901 funnits tillgängligt.

Å de sålunda beviljade beloppen uppstodo behållningar, och då behållningen å föregående årens anslag beräknades skola vid 1902 års slut komma att med säkerhet uppgå till 25,000 kronor, hvilken behållning Eders Kungl. Maj:t ansåg böra i första hand komma till användning för bestridande af kostnaderna för tuberkulosens bekämpande hos nötkreaturen under år 1903, föreslog Eders Kungl. Maj:t Riksdagen att för nämnda år ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag af allenast 50,000 kronor, hvilket belopp jämväl blef af Riksdagen beviljadt, under förklaring tillika, att Riksdagen icke hade något att erinra mot, att ofvan anmärkta, vid 1902 års slut förefintliga behållning finge för det uppgifna ändamålet användas.

I öfverensstämmelse med hvad landtbruksstyrelsen beträffande anslagsbehovet för år 1904 hemställt och då med tämlig visshet kunde påräknas, att vid utgången af år 1903 skulle finnas en behållning af 25,000 kronor för ändamålet tillgänglig, föreslog Eders Kungl. Maj:t

Riksdagen att äfven för år 1904 ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för ändamålet ifråga ett belopp af 50,000 kronor, men ansåg Riksdagen till fyllest, att anslaget för nämnda år bestämdes till 40,000 kronor, hvarigenom för åren 1903 och 1904 komme att för ifrågasvarande ändamål kunna disponeras tillsammans omkring 135,000 kronor eller omkring 67,500 kronor för hvardera året, utgörande omkring 7,500 kronor mer, än som för år 1902 åtgått.

Efter det härpå landtbruksstyrelsen afgifvit förslag rörande det anslag, som för tuberkulosens bekämpande hos nötkreaturen borde för innevarande år af Riksdagen äskas, samt därvid meddelat, att enligt styrelsens beräkningar, sedan utgifterna för 1904 års åtgärder för tuberkulosens bekämpande blifvit guldna, ett belopp af omkring 24,000 kronor skulle återstå af för sagda ändamål tillgängliga medel, hemställde jag, med anledning häraf och då utförandet under innevarande år af vissa, utaf landtbruksstyrelsen föreslagna jämförelsevis dyra försök dels för utrönande, huruvida tuberkulos kunde öfverföras på djur, därigenom att de i en tuberkulös ladugård utsattes för infektion endast genom damm, dels ock ifråga om äldre nötkreaturs större eller mindre mottaglighet för tuberkulos, syntes mig böra bestridas af de till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen tillgängliga medel, uti mitt anförande till statsrådsprotokollet den 12 januari nästlidna år, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1905 till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett anslag af 50,000 kronor att användas till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, till hvilken hemställan Eders Kungl. Maj:t behagade lämna bifall.

Under uttalande att behållningen å det för nästlidna år beviljade anslag till ifrågavarande ändamål syntes böra få under innevarande år för samma ändamål användas, hade Riksdagen emot Eders Kungl. Maj:ts sistnämnda framställning icke annat att erinra, än att kostnaderna för tuberkulosens bekämpande syntes, på sätt dittills skett, kunna beräknas till 55,000 kronor och det af Eders Kungl. Maj:t för år 1905 äskade anslaget till följd däraf kunna nedsättas med 5,000 kronor till 45,000 kronor.

På framställning af landtbruksstyrelsen har därefter Eders Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 16 december nästlidna år meddelat bestämmelser rörande användandet af de för år 1905 sålunda tillgängliga medlen och därvid dels förklarar, att af de för nämnda år till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen tillgängliga medel ett belopp af högst 6,000 kronor skulle användas till understöd vid bemödanden till förekommande och hämmande af tuber-

kulos inom mindre ladugårdsbesättningar, samt utfärdat nädig kungörelse angående villkoren för erhållande af dylikt understöd, dels ock ställt till landtbruksstyrelsens förfogande ett belopp af 3,000 kronor, att i de fall, då styrelsen, för utrönande af orsaken till uppträdande af tuberkulos inom någon ladugårdsbesättning, funne sig böra med djurägaren öfverenskomma om nedslaktning af ett eller flera djur, användas till gäldande af ersättning för sådant nedslaktadt djur.

Uti en den 24 oktober nästlidna år aflåten underdånig skrifvelse har landtbruksstyrelsen, som ansåge, att medel för nu ifrågavarande ändamål fortfarande borde utverkas, i sådant afseende anført följande.

Statistiska uppgifter rörande tuberkulinundersökningar föreläge numera i fullständigt skick för tiden från undersökningarnas början den 15 oktober 1897 till och med år 1903, hvarjämte en preliminär statistik för år 1904 intill den 1 september utarbetats, hvilka samtliga uppgifter vore sammanförda i nedanstående tabell.

År.	Sammanlagda antalet undersökta djur.	För första gången pröfvade besättningar.			Antal besättningar reaktionsfria vid första undersökningen.	Ompröfvade besättningar.		
		Antal.	Antal djur inom dessa.	% reagerande af djuren.		Antal.	Antal djur inom dessa.	% reagerande af djuren.
15 10 1897—1898	63,374	1,651	48,677	31,7	570	130	6,970	9,3
1899	53,601	1,325	37,994	27,5	532	246	13,150	7,1
1900	68,615	1,528	43,988	31,4	574	479	22,113	5,8
1901	65,682	1,391	34,595	35,4	537	602	27,016	5,8
1902	56,613	997	23,259	30,0	445	665	29,451	4,8
1903	58,768	895	19,253	29,4	387	740	34,473	5,4
1904 till 1905	36,598	608	11,334	26,3	293	545	25,264	3,8
Summa	403,251	8,395	219,100	—	3,338	—	—	—

Af denna tabell framginge, bland annat, att antalet besättningar och djur, som vore föremål för skyddsåtgärder mot tuberkulosen, alltjämt vore i stigande, så att detsamma år 1903 uppgått till 740 besättningar och 34,473 djur, alltså öfverstigande motsvarande antal år 1902 med 75 besättningar och 5,022 djur. Reaktionsprocenten vid ompröfningarna af ifrågavarande djur hade i medeltal år 1903 utgjort 5,4. Detta medeltal vore visserligen något högre än motsvarande tal för år 1902, hvilket procenttal utgjorde 4,8, men detta förhållande finge sin

förklaring, dels däraf att under år 1903 kampen mot tuberkulosen upptagits inom flera större starkt tuberkulösa ladugårdsbesättningar med det resultat, att den andra ompröfningen med tuberkulin, såsom ofta i dylika fall plägade ske, utfallit mindre gynnsam, dels ock däraf att inom ett fåtal besättningar, som under flera år pröfvats med tuberkulin, ett större återfall af reaktion inträffat, hvilket förhållande, såvidt till styrelsens kännedom kommit, varit att härleda från bristande försiktighet vid början af arbetet mot tuberkulosen. Att likväl kampen mot sjukdomen oaktadt berörda omständigheter gått framåt, framginge däraf, att vid 1903 års ompröfningar 337 besättningar om 11,257 djur varit reaktionsfria mot 315 besättningar om 9,621 djur år 1902.

Vidkommande storleken af det belopp, som ansåges böra af Riksdagen äskas för år 1906 till bestridande af kostnaderna för tuberkulosens bekämpande inom ladugårdarna, hade styrelsen beräknat, att 1905 års anslag tillsammans med förefintliga, för ändamålet användbara besparingar å föregående årens anslag skulle uppgå till omkring 74,000 kronor. Det vore emellertid enligt styrelsens uppfattning icke sannolikt, att hela detta belopp komme att behöfva tagas i anspråk under år 1905, utan kunde med ganska stor säkerhet antagas, att vid samma års slut skulle finnas en behållning å sagda medel af omkring 15,000 kronor, hvilket antagande styrelsen stödde därpå, att utgifterna under år 1905 skulle hålla sig inom det belopp, som hittills i rundt tal visat sig årligen för ändamålet utgå eller 60,000 kronor. För bedrivande af kampen mot tuberkulosen hos nötkreaturen under år 1906 skulle sålunda erfordras ett anslag af 45,000 kronor.

Att den sedan åtskilliga år förda kampen mot tuberkulosen hos nötkreaturen bör med all kraft fortsättas, synes mig gifvet, och anser jag, att den plan för vidtagande af åtgärder i detta syfte, som är för innevarande år bestämd, bör fortfarande i hufvudsak följas.

Under antagande att, såsom landtbruksstyrelsen beräknat, kostnaderna för tuberkulosens bekämpande i ladugårdarna för innevarande år komma att uppgå till högst 60,000 kronor, lär med tämlig visshet kunna påräknas, att vid detta års slut skall finnas en behållning å de för ändamålet tillgängliga medlen af omkring 15,000 kronor. Utöfver denna behållning skulle då, för att fylla det antagna behovet för år 1906, erfordras omkring 45,000 kronor; och synes mig ett anslag till sistnämnda belopp nu böra af Riksdagen äskas.»

Under uttalande, att behållningen å det för innevarande år beviljade anslag till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen synes böra få under år 1906 för samma ändamål användas, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, på extra stat för år 1906 bevilja ett anslag å 45,000 kronor.

Allmänna arbeten af beskaffenhet att deras utförande kontrolleras af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

47:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, till *understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd*, på extra stat för år 1906 bevilja 700,000 kronor, hvarjämte Kungl. Maj:t föreslagit att i afseende å detta anslag finge gälla de villkor och bestämmelser, som i statsrådsprotokollet omförmäldes.

*Ang. frost-
minsknings-
företag.
[47.]*

I detta ärende har departementschefen till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Uti underdånig skrifvelse den 29 oktober nästlidna år hafva väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt landtbruksstyrelsen anmält behovet af medel för år 1906 till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd.

Sedan lång tid tillbaka har Riksdagen till understödjande af frostminskningsföretag årligen plägat å extra stat ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag, hvars belopp under olika tider växlat, liksom ock syftemålet med anslaget i viss mån undergått förändringar. Innan odlingslånefonden år 1883 bildades, var nämligen med detta anslag afsedt att understödja sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afsåge att minska frostländigheten, och anslaget, hvilket användes såsom understöd utan återbetalningsskyldighet, utgick för hvart och ett af åren 1874—1883 med 80,000 kronor, hvarjämte för sistnämnda år dessutom för samma ändamål anvisades ett belopp af 70,000 kronor att utgå såsom lån. I sammanhang med inrättande af nämnda fond vidtogs den förändring, att anslaget efter år 1883 skulle

användas till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af torrläggning utaf sådana vattensjuka marker, som, utan att kunna med fördel odlas, sprede frostsador öfver omgifvande nejd. Tillika höjdes anslagets belopp till 100,000 kronor, hvaremot medel att utgå såsom lån icke vidare för ändamålet anvisades. Nämda förändring i afseende å anslagets användande föranledde emellertid en minskning i anspråken på understöd från anslaget, och anslagets belopp nedsattes därför från och med år 1889 till 50,000 kronor. Med anledning af en utaf Eders Kungl. Maj:t i ämnet gjord framställning, beslöt Riksdagen år 1891 den förändring af ifrågavarande anslags ändamål, att detsamma skulle användas till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutedikningar och vattenaftappingar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, och i sammanhang därmed höjdes anslagets belopp åter till 100,000 kronor, vid hvilket belopp anslaget sedermera bibehölls, till dess detsamma höjdes för år 1896 till 150,000 kronor, för år 1897 till 200,000 kronor och för år 1898 på grund af en inom Riksdagen gjord framställning till 300,000 kronor. I sammanhang med sistnämnda förhöjning af anslaget beslöt Riksdagen vidtaga den ändring beträffande villkoren för åtnjutande af bidrag från denna fond, att dylikt bidrag, som förut fått utgöra högst en tredjedel af den beräknade kostnaden för torrläggningsföretaget, skulle kunna utgå med belopp, motsvarande hälften af den för företaget beräknade kostnaden.

Sedermera har icke beträffande förhållandet mellan arbetskostnad och statsbidrag vid företag af ifrågavarande beskaffenhet någon ändring vidtagits i nyssnämnda villkor, men däremot har det årliga anslaget på framställningar af Eders Kungl. Maj:t ytterligare höjts från och med år 1901 till 400,000 kronor samt från och med år 1903 till 500,000 kronor.

Uti sin förevarande underdåniga skrifvelse af den 29 oktober 1904 hafva väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt landtbruksstyrelsen beträffande ställningen af ifrågavarande anslag anfört följande.

Genom särskilda nådiga beslut hade af det för år 1904 beviljade anslaget disponerats 384,650 kronor, hvadan vid aflåtandet af den underdåniga skrifvelsen återstode ett belopp af 115,350 kronor att ytterligare för ändamålet användas. För erhållande af anslag hade vid samma tid förelegat granskade ansökningar, för hvilka planerna, efter beräkning af vanligt bidrag, toge i anspråk en anslagssumma af 219,800 kronor, hvarförutom endast under tiden till den 1 oktober nästlidna år inkommit ännu icke granskade framställningar om bidrag till sam-

manlagdt belopp af 1,047,200 kronor. Ehuruväl styrelserna med viss-
het antoge, att anspråken på statsbidrag för frostafdikningen årligen skulle
komma att ökas, ansåge dock styrelserna, att en så stark stegring, som,
enligt hvad sålunda påvisats, inträffat under nästlidna år, vore af mer
tillfällig natur och därtör ej påkallade en ökning i anslaget af så stor
omfattning, som skulle behövas för att på en gång tillgodose alla be-
rättigade ansökningar och omedelbart undanröja den brist i anslaget,
som under de närmaste åren vore att emotse, och hade styrelserna vid
sådant förhållande ansett, att för närvarande en begränsning i anslagets
förhöjning måste äga rum, samt beräknat, att en ökning af 200,000
kronor vore nog för att så småningom afhjälpa nämnda brist.

På grund häraf hemställa styrelserna, att Eders Kungl. Maj:t
täcktes hos Riksdagen göra framställning om beviljande för år 1906
af ett belopp af 700,000 kronor för nu ifrågavarande ändamål.

Behovvet att öka anslaget till de frostförande sumpmarkernas ut-
dikning har tydligen framträdt kraftigare år efter år och torde icke
böra lämnas obeaktadt, i synnerhet som de utgifter, hvilka staten för
det afsedda ändamålet ikläder sig, i en framtid säkerligen komma att
rikligen återgäldas genom klimatets förbättring, utvidgad odling och
ökad befolkning. Inom flera delar af landet, men synnerligast i Norr-
land, förefinnas i stor mängd frostförande sankmarker, hvilkas afdikning
öfverstiger den enskilda ägarens förmåga att utföra. Därtill kommer,
att kommunikationernas storartade utveckling inom landets nordligaste
delar har beredt ökade tillfällen till kolonisation därstädes, för hvilken
kolonisation emellertid torrläggning af lämpligt belägna myrmarker
utgör en nödvändig förutsättning; jag är därför lifligt öfvertygad om den
nytta, som beredes landet genom statsunderstöd för ifrågavarande ändamål.

Af väg- och vattenbyggnadsstyrelsens samt landtbruksstyrelsens
förberörda redogörelse rörande ställningen af ifrågavarande anslag fram-
går tydligen, att nuvarande tillgångar icke tillnärmelsevis kunna till-
fredsställa redan framställda anspråk. Jag tillåter mig erinra, hurusom
genom särskilda nådiga beslut hela det för år 1904 tillgängliga ansla-
get, 500,000 kronor, blifvit disponerad, samt att därjämte af inneva-
rande års medel till särskilda företag anvisats ett sammanlagdt belopp
af 89,100 kronor, hvadan till Eders Kungl. Maj:ts disposition för detta
år återstå allenast 410,900 kronor. En väsentlig förhöjning af anslaget
är därför erforderlig för att tillgodose redan framställda berättigade
anspråk, men anser jag, lika med ämbetsverken, att höjningen af ifråga-
varande anslag måste för år 1906 begränsas till 200,000 kronor.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft en af herr *J. Andersson* i Baggböle inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 83), däri, med instämmande i motionens syfte af åtskillige ledamöter af kammaren, föreslagits, att Riksdagen måtte på extra stat för år 1906 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, 1,000,000 kronor; äfvensom att Riksdagen ville besluta sådan ändring i villkoren för erhållande af understöd af statsmedel till frostminskningsföretag, att anslag till dylika företag kunde af Kungl. Maj:t bestämmas till högst två tredjedelar af den beräknade kostnaden enligt den fastställda arbetsplanen.

I afseende å de af motionären till stöd för förslaget anförda skäl tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

På grund af hvad i statsrådsprotokollet meddelats, anser utskottet ifrågavarande anslag böra höjas med 200,000 kronor till 700,000 kronor; men att, på sätt motionären föreslagit, öka detsamma ända till 1,000,000 kronor, synes särskildt med hänsyn till de stora kraf, som i många andra afseenden ställas å statsverket, icke vara tillrådligt. Och vill utskottet endast erinra om, att detta anslag höjts år 1896 från 100,000 kronor till 150,000 kronor, år 1897 till 200,000 kronor, år 1898 till 300,000 kronor, år 1901 till 400,000 kronor och år 1903 till 500,000 kronor.

Ej heller finner sig utskottet kunna biträda motionärens förslag om sådan ändring i villkoren för ifrågavarande understöds erhållande, att det skulle bestämmas att utgå med högst två tredjedelar af den beräknade kostnaden för arbetsföretaget i stället för hälften däraf enligt nu gällande villkor. Den stora efterfrågan efter dessa understöd synes utvisa, att de för deras erhållande uppställda villkor icke äro alltför hårda; och att de för understödens utgående föreskrifna arbeten icke böra vara betungande, framgår däraf att, enligt hvad en från statskontoret bekommen förteckning öfver de statsbidrag, som för ifrågavarande ändamål anvisats från 1903 och 1904 års anslag, utvisar, statsbidragens belopp i de flesta fall äro ringa och där de belöpa sig till afsevärdare summor utgå till understöd för arbeten, som äro fördelade på talrika delägare. Till närmare upplysning i detta afseende får utskottet, med ledning af förenämnda förteckning, meddela, att af nämnda anslag anvisats åt 43 särskilda företag statsbidrag till belopp

under 1,000 kronor samt åt 74 företag bidrag med belopp växlande mellan 1,000 och 3,000 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med afslag å herr J. Anderssons motion i ämnet i hvad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må

a) till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, på extra stat för år 1906 bevilja 700,000 kronor; samt

b) medgifva, att i afseende å detta anslag må gälla de allmänna villkor och bestämmelser, som i statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 14 januari 1905 omförmälas.

48:o) Under punkt 48 i statsrådsprotokollet har departementschefen erinrat om att, enligt 1903 års Riksdags beslut, skulle till odlingslånefonden under hvar af åren 1904—1908 ej mindre ingå de till statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån, än äfven af riksgäldskontoret, i mån af behof, öfverlämnas medel till så stort belopp, som jämte de till fonden ingående annuiteter kunde erfordras till fyllande af högst 1,000,000 kronor;

hvilket utskottet velat härmed för Riksdagen

anmäla.

49:o) I en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 111) har herr *S. Nordström* i Höglunda m. fl. föreslagit Riksdagen medgifva, *endera* att tre år afkortas på annuiteten af de äldre odlingslånen *eller ock*, att så lång tid afskrifves på de äldre lånen, som efter uträkning motsvarar lindringen enligt de nya lånevillkoren.

Beträffande de till stöd för framställningen anförda skäl får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt från statskontoret erhållen uppgift hafva annuiteterna för de från nya odlingslånefonden före år 1894 utlämnade äldre lån utgöra för lån med fyra och en half procent ränta 290,808 kronor 99 öre och med fyra procent ränta 88,840 kronor 51 öre, eller

Ang. odlingslånefonden.

[48.]

Ang. motion om lindring i villkoren för äldre lån ur odlingslånefonden.

tillsammans 379,649 kronor 50 öre, uppgående alltså för tre år till 1,138,948 kronor 50 öre. Under erinran att 1903 års Riksdag i enlighet med utskottets hemställan afslagit en framställning i enahanda syfte som den föreliggande motionens, får utskottet, då ej heller nu giltiga skäl för ändring i villkoren för ifrågavarande lån blifvit förebragta, hemställa,

att herr Nordströms m. fl. ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Afdikningar å kronan tillhörig mark.

Ang.
afdikningar å
kronans skogar
i de norrländ-
ska länen och
i Kopparbergs
län.

[49.]

50:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till bestridande af kostnader för *afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län*, på extra stat för år 1906 anvisa ett anslag å 150,000 kronor.

Ang.
afdikning af
sanka marker,
tillhörande Al-
träskis krono-
park m. m.
i Norrbottens
län.

[50.]

51:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att, till *afdikning af sankta marker, tillhörande västra delen af Alträskis kronopark och af f. d. Selets stockfångstskog i Öfver-Luleå socken af Norrbottens län*, bevilja ett anslag af 77,000 kronor samt däraf å extra stat för år 1906 anvisa 40,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf sistnämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 20,000 kronor.

I detta ärende har departementschefen till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Med anledning af en inom Riksdagen väckt motion anhöll Riksdagen i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t den 29 maj 1901, att Eders Kungl. Maj:t täcktes, till befrämjande af öfre Norrlands kolonisation, låta å kronans där belägna, ej särskildt disponerade mark verkställa undersökningar, om och till hvilken omfattning lämpliga områden i närheten af viktigare kommunikationsleder, industricentra eller platser, där större samhällen uppstått, måtte kunna upplåtas till enskilde för odling och bebyggande, samt, i den mån undersökningarna fortskred, till Riksdagen om dylika områdets disposition afgifva förslag. I sammanhang härmed anförde Riksdagen i berörda skrifvelse, att

Riksdagen ansåge det vara af synnerligen stor vikt, att åtgärder vidtoges till främjande af öfre Norrlands kolonisation; att i sådant syfte tillfälle syntes böra beredas enskilde att å statens vidsträckta marker i dessa trakter förvärfva sig jord för bebyggande och odling; att härvid dock syntes böra tillses, att sådana till upplåtelse åt enskilde afsedda marker i sig innebure möjligheten af att kunna med fördel kultiveras; att i detta afseende syntes böra tagas hänsyn till, att de vore så belägna, att afsättning af jordbruksprodukter kunde förväntas; att de sålunda borde uppsökas i närheten af viktigare kommunikationsleder, industricentra eller trakter, där större samhällen redan uppstått; att ur denna synpunkt undersökningar syntes i främsta rummet böra anställas, och att först därefter, och sedan vissa bestämda platser befunnits för ändamålet tjänliga, förslag om deras upplåtande till enskilda syntes böra framställas för Riksdagen; att, hvad beträffade kostnaderna för sådana undersökningars verkställande, desamma syntes kunna af Eders Kungl. Maj:t utaf tillgängliga medel förskjutas, utan att särskilda medel för ändamålet af Riksdagen anvisades; samt att, vidkommande ett i motionen framställt förslag om uppgörande af planer till större afloppsdikey å sankmarker och verkställande af utdikningar, Riksdagen föreställde sig, att, först sedan genom ofvannämnda undersökningar utrönts, hvilka marker borde för ofväntade ändamål i främsta rummet ifrågakomma, förslag borde utarbetas och för Riksdagen framläggas till de åtgärder, som vidare borde företagas till underlättande af dessa markers tillgodogörande.

Genom nådig remiss den 7 juni 1901 anbefallde Eders Kungl. Maj:t domänstyrelsen och landtbruksstyrelsen att afgifva förslag i fråga om lämpligaste sättet för verkställande af de uti Riksdagens ofvanberörda skrifvelse ifrågasatta undersökningar. Dylikt förslag afgafs af ämbetsverken uti underdånigt utlåtande den 13 i samma månad, och anförde ämbetsverken därvid, hufvudsakligen, att ifrågavarande undersökningar, hvilka lämpligast syntes kunna utföras af någon bland statens landtbruksingenjörer eller landtbruksstipendiater, syntes böra i främsta rummet afse odlingsbara myrar jämte i närheten af dem belägen fastmark; att beträffande myrarnas undersökning hufvudsakligen borde tillses, om dessa kunde utan alltför stor kostnad torrläggas, hvarjämte undersökningen borde omfatta vegetationen å myrarnas yta, torflagrets djup och förmultningsgrad, den fasta alvens beskaffenhet och andra omständigheter, som kunde tjäna till ledning vid det praktiska bedömandet af de ifrågakomna myrarnas odlingsvärde, äfvensom myrjordens lämplighet till brännorf; att för vinnande af tillförlitlig kändedom

om myrarnas odlingsvärde jordprof borde i enlighet med af landtbruksstyrelsen meddelade föreskrifter tagas samt å lämpliga försöksanstalter underkastas kemisk och botanisk-mikroskopisk analys; att fastmarken borde undersökas med afseende å lämplighet för odling och mulbete, samt huruvida tillgång funnes å husbehovsvirke och vedbrand; att, i fråga om lämpliga undersökningsområden, domänstyrelsen, på sätt närmare framginge af nådiga brefvet den 25 maj 1900 angående försäljning af vissa jordområden på kronoparken Alträsk inom Öfver Luleå socken af Norrbottens län, redan förberedt upplåtelse af å nämnda kronopark befintlig odlad eller odlingsbar mark, hvarjämte domänstyrelsen vidtagit ytterligare förberedelser för dylika upplåtelser såväl å samma kronopark som ock å vissa andra kronoparker, som skures af stambanan och Gellivarebanan mellan Långträsk och Murjeks stationer, i sammanhang med därstädes hufvudsakligen för skogsändamål utförda dikningsföretag; samt att ämbetsverken för det dåvarande icke ansåge sig hafva anledning att föreslå plan för andra åtgärder i nu ifrågasvarande hänseende än de undersökningar, som erfordrades för utrönande af hvilka marker, som borde för omförmälda ändamål i främsta rummet ifrågakomma, och att på utgången af dessa undersökningar syntes böra få bero, hvilka åtgärder sedermera borde vidtagas och hvarom förslag framdeles borde få af ämbetsverken underställas Eders Kungl. Maj:ts pröfning.

Vid föredragning den 5 juli 1901 af ämbetsverkens berörda utlåtande behagade Eders Kungl. Maj:t dels bemyndiga landtbruksstyrelsen att, för utförande af sagda undersökningar i enlighet med den af ämbetsverken föreslagna plan, förordna någon af statens landtbruksingenjörer eller landtbruksstipendiater dels ock anbefalla ämbetsverken att, i den mån utrönt blefve, hvilka marker borde för omförmälda ändamål i främsta rummet ifrågakomma, till Eders Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de åtgärder, som vidare ansåges böra vidtagas, i ändamål att dessa marker måtte kunna upplåtas åt enskilde för odling och bebyggande.

Landtbruksstyrelsen förordnade därefter extra landtbruksingenjören Ernst Gustaf Berggren att utföra den sålunda anbefallda förberedande undersökning jämte uppsamlande af jordprof, och verkställde denne med anledning däraf undersökningar och jordproftagningar å myrar och omgifvande fastmark, tillhörande Pite, Alträsk, Svanå, Gyttjeå, Djupsjö, Näsbergs och Uodnabergs kronoparker samt f. d. Ljuså stockfångstskog, dock endast å de delar af myrarna, som äro belägna i när-

heten af stambanan och Gellivarebanan mellan ofvan omnämnda bägge stationer. En del af jordprofven insändes till kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå och en annan del till kemiska stationen i Jönköping samt svenska mosskulturforeningen.

Sedan analysattester samt utlåtanden erhållits angående dem af dessa jordprof, hvilka härrörde från Alträskis kronopark, samt Berggren den 12 maj 1902 afgifvit betänkande angående jordbrukskoloniers bildande på sistnämnda kronopark äfvensom statens torfingenjör yttrat sig angående den förekommande torfvens användbarhet till brännmaterial, gjorde domänstyrelsen och landtbruksstyrelsen underdånig framställning i ämnet uti skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t den 4 juni 1902. Enligt hvad ämbetsverken anförde, hade förrättningsmannen inför landtbruksstyrelsen förklaradt, att hans öfvertygelse, grundad på de undersökningar, som af honom på stället verkstälts, vore stadgad i det hänseendet, att af de myrar, som enligt styrelsernas anvisning af honom undersökts, myrarna å Alträskis kronopark, hvarest genom domänstyrelsens försorg dikningar redan blifvit utförda, vore för ifrågavarande ändamål afgjordt lämpligare än de öfriga, samt att sålunda dessa i främsta rummet borde ifrågakomma vid företagandet af kolonisationsförsök inom öfre Norrland. Med anledning häraf och då det syntes önskligt, att åtgärder i förevarande syfte måtte för det viktiga målets vinnande så fort ske kunde vidtagas, hade styrelserna ansett sig icke böra afvakta fullbordandet af ännu återstående kemiska och botanisk-mikroskopiska undersökningar af jordprof från andra myrar än de inom Alträskis kronopark belägna, innan styrelserna velat utverka nådigt tillstånd till vidare åtgärders vidtagande. Styrelserna anförde vidare bland annat följande.

Med afseende å de ifrågavarande myrarnas å Alträskis kronopark odlingsvärde, syntes följande omständigheter böra uppmärksammas. Kemiska stationen i Jönköping hade framhållit: att bristen på kalk i jordprofven i allmänhet visat sig så stor, att för den dåligt förmultnade, mer eller mindre orena starttorfvens bringande i odlingsbart skick en grundlig jordförbättring måste genom tillförande af kalk eller kalkhaltiga jordförbättringsmedel verkställas; att kväfvettillgången i de undersökta myrjordsprofven vore tillräcklig, men att kväveförrådet icke kunde blifva till nytta, förrän jorden i synnerhet med tillhjälp af kalk förbättrats till sin fysikaliska beskaffenhet, samt att för växtligheten skadliga svafvelforeningar ej funnes i något bland de i Jönköping undersökta profven. Svenska mosskulturforeningens föreståndare, som

dock endast tagit hänsyn till de två öfversta torflagren, hvilka kunde anses såsom de sämsta och omfattade ett djup af omkring 0.4 meter, hade anfört: att dessa lager utvisade en lätt, kalkfattig jord, som först efter stark kalkning och gödsling eller påförande af lämpliga jordförbättringsmedel kunde lämna god afkastning; att ett bestämdt ömdöme om möjligheten af en lönande odling på Alträskis kronopark likväl ej kunde lämnas utan närmare kännedom om lokala förhållanden, men att, om odling också inom den närmaste framtiden ej kunde ifrågasättas, utdikning af dessa marker dock skulle ej obetydligt förbättra jordens beskaffenhet genom hastigare förmultning och sättning eller sammanpackning. I samma hänseende inhämtades af den utaf kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå verkställda utredning: att anstalten, som jämfört ifrågavarande jordprof med andra dylika, som, tagna från redan odlade myrar inom Norrbottens län, blifvit vid anstalten undersökta, kommit till det resultat, att uti ett ej obetydligt antal af de föreliggande profven hvitmossan bildade en tät, tämligen oförmultnad bottenmatta i det öfversta 0.2 meter djupa lagret, hvaremot hvitmossan alldeles icke eller endast i obetydlig mån bidroge till torfbildningen i de undre lagren, hvilka i regel utgjordes af ren eller mindre uppblandad starrtorf; att förstnämnda förhållande emellertid visade, att vissa delar af den ifrågavarande myrtrakten nu börjat undergå sådana förändringar, att den nu för odling tillgängliga bättre starrtorfven snart nog syntes komma att blifva betäckt af den för detta ändamål värdelösare hvitmosstorfven; att icke ett enda af jordprofven innehölle svafvelföreningar till för växtligheten skadlig mängd; att kväfvehalten i de flesta profven vore fullt tillräcklig; att kalkhalten i dessa liksom i de flesta myrar inom Norrbottens län i allmänhet vore låg; att, då i alla händelser myrjorden måste tillföras kalkhaltiga fosfater eller andra gödselmedel för erhållande af goda skördar, myrjordens kalkhalt ägde mindre betydelse för bedömandet af odlingsvärdet än förmultningsgraden; samt att odlingsvärdet af jorden, försåvidt detsamma kunde bedömas af profven i de 22 lådor, som blifvit till anstalten insända, kunde betecknas enligt 4 prof såsom mycket godt, enligt 8 såsom godt, enligt 6 såsom mindre godt och enligt 4 såsom dåligt.

Enligt förrättningsmannens utlåtande vore, enligt hvad styrelserna vidare anförde, samtliga ifrågavarande myrar mycket vattensjuka men jämförelsevis lätta och billiga att afdika, då fallförhållandena vore goda. Flertalet af myrarna utgjordes af starrtorf, som dock ofta öfverlagrades af mer eller mindre tjock hvitmosstorf, men vore i allmänhet ganska

grunda. Till följd häraf och då myrarna kunde fullständigt utdikas, syntes det ej vara lämpligt att bedöma myrarnas odlingsvärde endast med hänsyn till beskaffenheten af deras öfre lager. Till myrarnas odlingsvärde kunde man sluta sig däraf, att en del odlingar redan nu förekomme å en del närbelägna liknande myrar, hvilka odlingar lämnade mycket vackra skördar af såväl gräs som stråsäd, därvid enda svårigheten vore att söka i frostens härjningar, hvilka dock borde kunna genom utdikning betydligt minskas. Af dessa förhållanden slöte förrättningsmannen, att jordbrukslägenheter borde kunna med fördel anläggas å en del af de myrar, som tillhörde Alträsk kronopark. Emellertid hade förrättningsmannen upplyst, att den myrarna omgifvande fastmarken i allmänhet vore mycket dålig och ej lämplig för odling samt ej erbjöde nämnvärdt tillfälle till mulbete. Kalkberg förekomme väl icke i närheten af myrarna, men inom en del af dessa finnes grus, som med fördel kunde användas såsom mekaniskt jordförbättringsmedel, på samma gång de holmar eller kullar, där gruset finnes, lämnade god lägenhet för byggnaders uppförande. Rörande belägenheten af kronoparken Alträsk hade förrättningsmannen upplyst, att denna vore synnerligen lämplig för ändamålet, då kronoparken låge alldeles intill Brännbergs järnvägsstation, hvarifrån afståndet till Boden vore på järnväg omkring 27 kilometer, så att, om en kolonisation å ifrågavarande kronopark komme till stånd, de blifvande kolonisterna skulle kunna i Boden erhålla goda arbetstillfällen samt en säker afsättning för jordbruksalster under hela året.

Statens torfingenjör hade i sitt förberörda yttrande angående myrjordens användbarhet till bränntorf, såvidt densamma kunde af analysbevisen bedömas, ansett, att den i 12 prof förefintliga torfven icke vore lämplig till bränntorf, hvaremot torfven i 19 af de undersökta profven af torfingenjören ansetts användbar till bränntorfsberedning, under det att i 1 prof torfvens användbarhet för sagda ändamål varit tvifvelaktig.

För egen del anförde ämbetsverken, att af den redogörelse, som sålunda lämnats rörande hvad i ärendet förekommit, syntes framgå, att de flesta bland de undersökta myrarna å kronoparken Alträsk vore lämpliga till odling, äfvensom att kronoparkens belägenhet vore gynnsam för kolonisation. Den omständigheten, att enligt de från Jönköping erhållna utlåtandena flertalet bland myrjordsprofven innehölle en kalkfattig, föga förmultnad mosstorf, som först efter riklig kalkning och gödsling kunde lämna tillfredsställande skördar, syntes icke böra tillmätas någon afgörande betydelse i förevarande hänseende, då vid af-

gifvandet af detta omdöme afseende fästs endast vid det öfversta, i alla hänseenden sämsta torflagret, samt genom myrarnas afdikning deras fysikaliska egenskaper komme att afsevärdt förbättras och i synnerhet deras förmultnande att befrämjas. Härtill komme att, på sätt förrättningsmannen anfört, erfarenheten ådagalagt, att liknande myrar i trakten blifvit med fördel odlade, hvarvid borde erinras, att vid bedömandet af myrarnas odlingsvärde hänsyn borde tagas till icke blott det öfre lagret, då det gällde myrar, som kunde fullständigt afdikas och som vore jämförelsevis grunda, så att växtrötterna kunde nå icke endast de djupare, näringsrikare torflagren utan i många fall äfven alfven. De öfre torflagren minskades eller försvunne nämligen till stor del vid afdikning och odling, synnerligast om de till väsentlig grad bestode af vattenfylld, lefvande hvitmossa, enär, äfven om ytlagret icke, såsom dock vanligen skedde och under uppgifna förhållanden kunde med fördel verkställas, vid odlingen brändes, detta lager dock blefve betydligt reduceradt genom uttorkning, förmultning och sammanpackning eller sättning. Den erfarenhet, som från vissa växtodlingsförsök skulle kunna häremot åberopas, torde enligt ämbetsverkens åsikt afse allenast högmosskultur, ty känt vore, att en hög- eller hvitmosse, hvars vattendränkta tillstånd ökades med djupet, i regel blefve uti de djupare lagren allt fattigare på växtnäringsämnen, hvarför växtrötterna i sådana mossar helt naturligt hindrades att nedtränga på djupet, under det att i allmänhet, enligt hvad erfarenheten visat, förhållandet vore annorlunda med lågmossar eller myrar, i hvilka torflagret mot djupet i regel blefve allt näringsrikare. Efter fullständig utdikning hade också tusentals hektar af dylika myrar inom vårt land med fördel blifvit odlade, äfven om mossen eller myren före afdikningen och odlingen varit till ett djup af 0,4 meter från den bevuxna ytan af ganska dålig, starkt hvitmossblandad beskaffenhet. Dessutom skulle antagligen i allmänhet beträffande nu ifrågavarande mossar flera år komma att efter deras afdikande förflyta, innan de sämre bland dem blefve föremål för odling, och under denna tid komme helt visst deras fysikaliska och kemiska beskaffenhet att förbättras. Så länge myrarna förblefve i sitt nuvarande vattendränkta skick, blefve de däremot allt mer och mer mossslupna och försämrade, hvarför det äfven ur denna synpunkt och för minskande af ortens frostilländighet vore önskligt, att myrarna så snart som möjligt blefve utdikade.

Det kunde visserligen icke bestridas, att myrarnas fattigdom på kalk utgjorde en ganska stor olägenhet för deras tillgodogörande genom

odling, helst, enligt hvad upplyst blifvit, kalkberg icke finnes i närheten och för öfrigt anskaffandet af kalk till myrarna helt visst komme att medföra ökad kostnad för företagens utförande, men denna svårighet vore förenad med odlingen af de flesta myrar inom Norrbottens län, hvartill komme, att grus finnes att inom myrfälten tillgå, hvilket syntes ägna sig till förbättrande af myrjorden i fysikaliskt afseende.

Styrelserna framlade slutligen i samma skrifvelse plan för ifrågasvarande undersökningars fortsättande, enligt hvilken plan följande åtgärder borde inom den närmaste framtiden vidtagas, nämligen: att i främsta rummet borde upprättas fullständig karta öfver västra delen af kronoparken Alträsk, omfattande åtminstone Slyhattsmyr, Farbrorsmyr, Gubbmyr, Flarkmyr, Stormyr och Slumpmyr jämte mellanliggande och i öfrigt närbelägen fastmark; att vidare plan jämte kostnadsförslag syntes böra uppgöras för afdikning af de å sagda del af kronoparken belägna myrar, i den mån sådan afdikning ansåges behöflig till befrämjande af myrjordens förmultning och sättning till förekommande af hitmossans tillväxt och vidare utbredning samt till minskande af ortens frostländighet; samt att därjämte för utredande af fastmarkens lämplighet för odling eller mulbete densamma borde närmare undersökas och beskrifning däröfver upprättas, hvarjämte skogen borde uppskattas.

Den 21 juni 1902 föredrogs denna styrelsernas skrifvelse inför Eders Kungl. Maj:t, och behagade Eders Kungl. Maj:t då dels, för utförande af fortsatta undersökningar, i enlighet med ofvan sist angifna plan, inom Alträskis kronopark för utrönande af densammas lämplighet för kolonisation ställa till ämbetsverkens förfogande nödiga medel dels ock anbefalla ämbetsverken att inkomma med förslag till ytterligare åtgärder i ändamål af markupplåtelse inom sagda kronopark.

Nu hafva domänstyrelsen och landtbruksstyrelsen i underdånig skrifvelse den 13 maj 1904 redogjort för de med anledning af Eders Kungl. Maj:ts sistberörda nådiga beslut vidtagna åtgärder samt framlagt förslag i ämnet äfvensom öfverlämnat samtliga till ärendet hörande kartor och handlingar. Af denna ämbetsverkens skrifvelse inhämtas hufvudsakligen följande.

På uppdrag af landtbruksstyrelsen hade kommissionslandtmätaren H. K. Brändström upprättat karta och beskrifning å västra delen af Alträskis kronopark, hvarvid för erhållande af en naturlig gräns i norr för det ifrågakomna området Brändström å kartan utsträckt detsamma

till norra stambanan i närheten af Brännbergs järnvägsstation, hvarigenom blifvit nödvändigt att å kartan inlägga jämväl en mindre areal, tillhörande Svanå kronopark. För att kartläggningen skulle omfatta hela det uti ämbetsverkens underdåniga skrifvelse den 4 juni 1902 omförmälda myrområde, hade planmätningen kommit att omfatta äfven en del af f. d. Selets stockfångstskog, hvilken numera vore öfverlämnad till kronans fria disposition och in på hvilken viss del af ifrågakomna myrområdet sträckte sig. Hela det kartlagda området omfattade, obereknadt impedimenter, en areal af omkring 1,868 hektar, hvaraf omkring 1,437 hektar tillhörde den egentliga kronoparken Alträsk med Brännbergs eller Johannisfors områden. Af det kartlagda området utgjordes enligt beskrifningen omkring 79 hektar af åker, äng och odlingsmark, 677 hektar af mossar och myrar, 489 hektar af försumpad skogsmark eller i orten så kallade slyland eller mossland samt 623 hektar af fast skogsmark.

Vidare hade af extra landtbruksingenjören Berggren upprättats och med betänkande af den 6 februari 1904 öfverlämnats plan för utdikning af vissa inom västra delen af Alträskis kronopark jämte en del af Svanå kronopark och f. d. Selets stockfångstskog belägna myrar, nämligen förberörda Slyhattsmyr, Farbrorsmyr, Gubbmyr, Flarkmyr, Stormyr och Slumpmyr, jämte mellanliggande och i öfrigt närbelägna slyland, hvarjämte kostnadsförslag för samma utdikning uppgjorts. Af detta betänkande inhämtades hufvudsakligen följande.

Det kartlagda området sluttade till större del svagt mot söder och mot den nästan i områdets midt framflytande Alån. Myrarnas djup vore olika, oftast ej mer än 1 till 1,2 meter, och deras botten utgjordes vanligen af sand och lera. Af myrarna vore Slyhattsmyr, Gubbmyr och Flarkmyr grundast, hvaremot Stormyr hade ett medeldjup af omkring 3 meter. Den myrarna omgifvande sumpmarken, s. k. slyland, hade en rik vegetation af dvärgbjörk, pors, vide och något al samt en del mindre träd, bestående af vanlig björk jämte tall och gran. Mosstorfven i dessa slyland vore mestadels ganska väl förmultnad med ett ringa djup af från 0,2 till 0,6 meter med fast botten af sand och lera, blandad med sten och grus. Den fasta skogsmarken, som mestadels vore bevuxen med tall och gran, bestode vanligen af tunn matjord på ett i odlingshänseende sterilt, 0,5 till 1 decimeter tjockt, hvitt sandlager, under hvilket förekomme en rödaktig, antagligen järnhaltig sand, mestadels stenblandad. På en del ställen, särskildt vid Flarkmyr och Farbrorsmyr, utgjordes botten under det tunna matjordslagret af grus.

Vid dikningsplanens upprättande hade, såvidt ske kunnat, hänsyn tagits till de genom skogsförvaltningens försorg för skogsändamål upptagna diken, för att kostnaden för dikningen måtte komma att ställa sig lägre, och hade vid bestämmandet af dikenas djup afseende fästs å de olika markernas blifvande sättning eller sammanpackning. Den föreslagna dikningen kunde till största delen utföras oberoende af Alån eller sjön Alträsket, dock med undantag af sydvästra delen af Flarkmyren och midt emot liggande strand af Alån m. m. Undersökningar hade därför verkställts och förslag upprättats äfven för eventuell reglering af Alån och sänkning af Alträsket, hvilken sänkning dock icke kunde verkställas utan föregående sänkning af den nedanför belägna sjön Rörträsket och dess aflopp Sörån samt den ännu längre ned belägna sjön Västmarksträsket och öfre delen af dess aflopp Norrån. Sagda sjösänkning och åreglering berörde emellertid äfven kronan icke tillhörig mark och måste därför föregås af syn enligt gällande dikningslag.

Hvad kostnaden för företaget anginge, så hade denna, i hvad den afsåge sjösänkningen och åregleringen, beräknats till 80,000 kronor, under det att kostnaden för den dikning, som kunde verkställas oberoende af sagda vattenafledningsföretag, uppskattats till 77,000 kronor, hvartill dock, för den händelse sjösänkningen skulle komma till stånd, borde läggas kostnaden för fördjupning af dikena inom det där af beroende området, hvilken kostnad upptagits till 3,800 kronor.

Enligt förrättningsmannens åsikt skulle det vara i hög grad önskvärdt att, vare sig någon kolonisation inom området komme till stånd eller icke, den af sjösänkningen oberoende utdikningen snart komme till utförande, enär därigenom i alla händelser frostländigheten skulle minskas, skogsväxten befrämjas m. m., hvaremot sjösänkningen och åregleringen med fördel skulle kunna uppskjutas till en senare tidpunkt eller, om kolonisationen komme till stånd, tills samma sjösänkning och åreglering visade sig behöfliga. De fortsatta undersökningarna å kronoparken Alträsk och öfriga delar af det kartlagda området hade emellertid ytterligare befast förrättningsmannen i hans förut uttalade öfvertygelse om lämpligheten att inom samma område anlägga jordbrukslägenheter. Den fasta skogsmarken ansåge han visserligen ej lämplig till odling, men däremot funne han detta vara förhållandet med myrarna och i synnerhet med de dem omgifvande vidsträckta, mycket grunda sumpmarkerna, benämnda slyland (äfven myrland, mossland), hvilket bestyrktes af de i närheten befintliga mossodlingarna. Före myrarnas upplåtande till kolonisation ansåge dock

förrättningsmannen önskvärdt, att mindre försöksodlingar på de olika myrarna utfördes för utrönande af dessas odlingsvärde.

Med stöd häraf och under erinran, hurusom läget intill Brännbergs järnvägsstation och närheten till den för alla jordbruksprodukter lämpliga afsättningsorten Boden vore af största betydelse, samt under framhållande att, förutom järnvägen, äfven andra redan nu befintliga kommunikationsleder, nämligen landsväg samt båtled i Alån tvärs genom det tilltänkta kolonisationsområdet, betydligt underlättade anläggningen af kolonat därstädes, hade förrättningsmannen föreslagit, att åtgärder måtte vidtagas för att med undantag af regleringen af Alån och sänkningen af Alträsket jämte den fördjupning af vissa diken, som först därefter kunde verkställas, ifrågavarande utdikning måtte snarast möjligt bringas till utförande samt helst samtidigt därmed plan uppgöras för områdets indelning till jordbrukslägenheter.

I enlighet med den fastställda planen för ifrågavarande undersökningar hade vidare öfverjägmästaren i Luleå distrikt H. V. Rosenberg på anmodan af domänstyrelsen upprättat taxeringslängd och afverkningsberäkning för ifrågavarande område, dagtecknad i juli månad 1903.

Ämbetsverken hafva härefter öfvergått till en redogörelse för resultatet af undersökningarna å de inom andra kronomarker än Alträskes kronopark befintliga myrar och därvid erinrat, att Berggren verkställt undersökningar å myrar och omgivande fastmark, tillhöriga Piteå, Svanå, Gytteå, Djupsjö och Näsbergs kronoparker samt Uodnaberg af Jockmocks kronopark jämte f. d. Ljuså stockfångstskog, och därvid uppsamlat jordprof. Undersökningarna rörande jordproffen från dessa kronomarker hade nu fullbordats samt analysattester och utlåtanden erhållits från svenska mosskulturföreningen, kemiska stationen i Jönköping och kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå. Därjämte hade Berggren uti betänkande, dagtecknad den 30 april 1904, afgifvit särskild redogörelse öfver de af honom utförda undersökningarna å samma kronomarker. Ur de inkomna utlåtandena angående undersökningarna af sistberörda jordprof hafva ämbetsverken antecknat följande.

Svenska mosskulturföreningens föreståndare hade funnit, att profven genomgående visat en ganska oförmultnad, mer eller mindre ren starrtorf, som i en del fall vore något uppblandad med hvitmossor; att, där detta vore fallet, kväfvehalten vore jämförelsevis låg, men att i öfrigt densamma kunde anses vara tillräcklig, när torfven genom utdikning och uppodling förmultnat; att kalkhalten i de flesta fall vore för låg, hvarför detta ämne måste nästan öfverallt tillföras eller också genom

påförande af annat kalkhaltigt jordförbättringsmedel de i torfjorden befintliga humussyrorna neutraliseras; att, där jorden vore lätt, ett påförande af sand eller lera vore af synnerligen stor nytta, hvilket mosskulturföreningens fältförsök i Norrbotten tydligen visat, samt att af de olika kronoparkerna Svanå och Ljuså syntes innehålla den bästa odlingsmarken, därnäst Näsberg samt delar af Piteå och Djupsjö och i sista hand Alträskis kronopark. Kemiska stationen i Jönköping åter hade ansett att, med undantag för fyra prof, af den undersökta torfjorden knappast kunde väntas någon säker och lönande afkastning utan en jordförbättring medelst grundlig kalkning, utan hvilken denna torfjords framtida brukning med hög grad af sannolikhet komme att vara förenad med alltför stor ekonomisk risk. Kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå hade ansett samtliga myrarna lämpliga, delvis mycket lämpliga för odling, dock med undantag af Uodnabergets kronopark och vissa delar af Piteå och Djupsjö kronoparker.

Af Berggrens sistomförmälda betänkande inhämtades följande för det ifrågasatta ändamålet med afdikningen viktiga omständigheter. Å vissa af de å ifrågavarande kronoparker befintliga myrarna funnes genom domänstyrelsens försorg utförda dikningar, hvilka hufvudsakligen afsåge skogsväxtens upphjälpande, men vore alldeles otillräckliga för myrarnas fullständiga torrläggning för odlingsändamål. Den omkringliggande fastmarken hade nästan öfverallt samma typiska utseende och vore af samma art som den vid Alträskis kronopark förekommande och som i det föregående beskrifvits samt således i allmänhet att anse såsom till odling oduglig eller åtminstone mindre lämplig och endast passande till skogsmark eller byggnadsplatser. Myrarna, särskildt de å Svanå, Gyttjeå och Djupsjö kronoparker samt f. d. Ljuså stockfångstskog belägna, vore omgifna af ofta ganska vidsträckta, kärrliknande slyland, hvilka utgjordes af ett mycket förmultnadt, från 0,2 till 0,5 meter djupt myrjordslager, och kunde anses mycket lämpliga till odling. Något nämnvärdt mulbete förefunnes ej å fastmarken och ej heller funnes kalkberg i närheten. Med afseende därå att svenska mosskulturföreningen ansett Alträskis kronopark erbjuda mindre goda odlingsmarker än de öfriga kronoparkerna, hade Berggren anfört, att föreningens föreståndare syntes hafva bedömt myrarnas odlingsvärde endast med hänsyn till de två öfversta lagren eller till ett djup af 40 centimeter från ytan, hvilket vore riktigt, då bedömandet gällde djupa högmossar, där växtrötterna ej hade någon näring att hämta i de djupare, allt sämre torflagren och där myrarna ej kunde torrläggas till fast botten,

men däremot icke då de undersökta myrarna mer hade natur af lågmosse, som blefve bättre och mer förmultnad nedåt. Flertalet af ifrågavarande mossar hade ej större djup, än att diken komma att gå ned till alfven, och myrarna således kunde fullständigt torrläggas. Vidare hade Berggren framhållit, att det endast vore två af de till undersökning af mosskulturforeningen från Alträskis kronopark insända tio jordprofven, som härledt sig från sådana delar af kronoparken, som af Berggren föreslagits till kolonisation, af hvilka två profven ena måste enligt analysen betecknas såsom godt och det andra såsom mindre godt, hvaremot de öfriga åtta profven upphämtats från de delar af Alträskis kronopark, som icke blifvit kartlagda eller föreslagna till kolonisation. Om det också enligt de afgifna utlåtandena och analysattesterna måste anses, att största delen eller flertalet af ifrågavarande myrar komma att efter fullständig afdikning lämpa sig för odling, så, enär för anläggande af jordbrukskolonier den största hänsyn måste tagas dels därtill, att goda kommunikationer funnes i närheten, och dels därtill, att arbetsförtjänst stode att erhålla på ej för långt afstånd från kolonierna, lämpade sig enligt Berggrens uppfattning de öfriga undersökta kronomarkerna mindre väl för kolonisation än Alträskis kronopark.

För egen del hafva ämbetsverken anført följande.

Af de upprättade kartorna och handlingarna framginge icke med full tydlighet, huru stor del af ifrågavarande myrar eller sumpmarker å kronoparken Alträsk samt vidliggande kronomark skulle kunna till behöfligt djup torrläggas, utan att den förut omförmälda sänkningen af sjön Alträsket jämte Alån blefve verkställd. Med anledning häraf hade inom landtbruksstyrelsen, såvidt detta kunnat med förhandenvarande material ske, verkställts utredning i sådant afseende; och hade å den af Berggren upprättade plankartan medelst blåa kroklinjer updragits gränsen mellan den del af företaget, som vore beroende af sagda sänkning, och öfriga marker. I sammanhang därmed hade verkställts uträkning af arealen af de olika områdena, af hvilken uträkning framginge, att af det kartlagda området endast omkring 130 hektar vore för sin fullständiga torrläggning beroende af nämnda vattenafledningsföretag, hvaremot en areal af ej mindre än omkring 1,036 hektar myrar och annan sumpmark kunde oberoende af det större vattenafledningsföretaget fullständigt utdikas. Det borde dock anmärkas, att förstnämnda mindre del af företaget äfven kunde, oberoende af sjösänkningen, i allmänhet afdikas till ett djup af omkring 1 meter.

I likhet med förrättningsmannen ansåge ämbetsverken, att med berörda större vattenafledningsföretag borde tills vidare anstå.

Statens åtgärder för befordrande af ifrågavarande kolonisation borde däremot närmast afse utdikning af de myrar med omgivande slyland, hvilka med hänsyn till såväl läge som beskaffenhet bäst lämpade sig för odling och bebyggande. De myrar, som härvid i främsta rummet syntes böra komma i fråga, vore Slyhattsmyr, Farbrorsmyr och Gubbmyr jämte de väster om sistnämnda myr, norr om sjön Statträsket belägna markerna. Förutom dessa myrar hade äfven östra delen af Flarkmyr med tillhörande, mot väster starkt sluttande slyland ett gynnsamt läge utmed landsvägen, den s. k. militärvägen mellan Älfsbyn och Boden, hvarjämte dessa marker ägde god tillgång på grustäcker, men då västra delen af detta område, utgörande omkring hälften af detsamma, ej kunde fullständigt torrläggas, förrän Alträsket blifvit sänkt, syntes ej heller sistnämnda del af området därförinnan kunna med fördel odlas till åker. Som emellertid genom en dikning härstädes skulle kunna åstadkommas ängsförbättring och minskad frostländighet, syntes äfven denna dikning böra verkställas i sammanhang med den förstnämnda till det djup, som för närvarande kunde åstadkommas, eller i allmänhet minst 1 meter. Hvad Stormyr beträffade, så vore denna i fråga om såväl beskaffenhet som läge i förhållande till befintliga kommunikationsleder den i jämförelse med öfriga ifrågavarande myrar minst lyckligt lottade, särskildt dess södra del. Till följd häraf syntes denna myr liksom äfven den invid densamma belägna Slumpmyren icke böra ifrågasättas till odling förrän i en framtid, sedan den råa och djupa mossjorden multnat och sammansjunkit eller satt sig. Men äfven dessa myrar borde enligt ämbetsverkens åsikt ju förr dess hellre afdikas, för att dels befordra en sådan förvandling, som nyss antydts, dels hindra hvitmossans vidare tillväxt och utbredning, dels ock minska ortens frostländighet.

För bedömande af de olika myrarnas odlingsvärde och beskaffenheten af torfven därstädes i kemiskt afseende hade upprättats sammandrag af analysattesterna rörande torfproffen från den kartlagda delen af Alträskis kronopark. Därjämte hade upprättats utdrag af det utaf Berggren upprättade kostnadsförslaget för utdikningen af sankmark inom ifrågavarande kronopark. Af sistberörda utdrag framginge, att afdikningen inom Slyhattsmys och Farbrorsmys områden, hvilka tillhörde Svanå kronopark och det till Alträskis kronopark hörande hemmanet Brännberg, skulle kosta omkring 23,260 kronor samt afdikningen inom Gubbmyr och de väster därom belägna myrarna och

markerna inom Brännberg och f. d. Selets stockfångstskog omkring 7,380 kronor; att afdikningen af den inom Alträsk med Brännberg belägna Flarkmyren m. m. till det djup och den omfattning, som kunde verkställas utan att Alträsket sänktes, beräknats medföra en kostnad af 9,020 kronor, samt att den öfriga, af nämnda sänkning oberoende dikningen inom Alträskis kronopark skulle kosta omkring 37,340 kronor. Enligt sagda beräkning skulle alltså sammanlagda kostnaden för hela den nu ifrågavarande afdikningen uppgå till omkring 77,000 kronor. Fördelades denna kostnad på 677 hektar mossar och myrvar samt 489 hektar försumpad skogsmark eller slyland, tillsammans 1,166 hektar, för hvilkas torrläggning dikningen vore afsedd, blefve kostnaden för hektar omkring 66 kronor.

Emot afdikningsplanen hade ej förekommit anledning till anmärkning, liksom ej heller mot de verkställda kostnadsberäkningarna.

Enligt den föreliggande utredningen syntes den inom området förekommande fastmarken i allmänhet icke vara tjänlig för odling till åker. Detta måste gifvetvis anses såsom en väsentlig olägenhet, då det, enligt hvad erfarenheten visat, vore ganska vanskligt att inom öfre Norrland grunda jordbruk uteslutande på moss- eller myrodlingar. Men i förevarande fall borde i sådant afseende särskildt framhållas, att de myrarna omgifvande öfverallt odlingsbara slylanden komme att efter fullständig afdikning och odling ganska snart antaga naturen af fastmark och ej blifva så frostländiga som de afdikade myrarna.

Efter den verkställda afdikningen komme god tillgång på mulbete att förefinnas å såväl slylanden som myrarna. Hvad skogstillgången beträffade, så funnes å ifrågavarande och omkringliggande kronoparker möjlighet att bereda tillfälle för kolonister att erhålla tillräcklig skogsareal. Den i dessa trakter förekommande skogsmarken vore af medelgod växtlighet af den beskaffenhet, som därstädes i allmänhet förefunnes.

Med utgångspunkt från de redan nu vidtagna åtgärderna ansåge därför ämbetsverken, att afdikning å Alträskis kronopark borde ske enligt den af Berggren upprättade plan, samt förslag till indelning i kolonat å denna kronopark upprättas, därvid kostnaden för denna indelning samt för afdikning, tillsyn och administration m. m. syntes lämpligen böra beräknas till sammanlagdt 85,000 kronor. Då det för vinnande af erfarenhet vore i hög grad önskvärdt, att, innan vidare åtgärder å andra kronoparker vidtoges, praktiska försök med ifrågavarande kolonisation så snart som möjligt kunde anställas å mark tillhörande Alträskis och angränsande kronoparker, där förarbeten nu

vore gjorda, ansåge ämbetsverken äfven, att för närvarande icke några vidare åtgärder borde vidtagas för jordbrukskoloniers bildande inom Piteå, Svanå, Gyttjeå, Djupsjö och Näsbergs kronoparker eller f. d. Ljuså stockfångstskog.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hafva domänstyrelsen och landtbruksstyrelsen i underdånighet hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes, *dels* till Riksdagen affåta nådig proposition, att Riksdagen måtte till afdikning af en del sankar marker, tillhörande västra delen af Alträskis kronopark jämte en del af Svanå kronopark och f. d. Selets stockfångstskog i Öfver-Luleå socken af Norrbottens län, i enlighet med den af extra landtbruksingenjören Ernst Berggren i sådant afseende upprättade plan, samt för upprättande af plan till lämpliga områdens indelning till kolonat eller jordbrukslägenheter anvisa ett belopp af 85,000 kronor, *dels ock*, under förutsättning att de erforderliga medlen för ändamålet beviljades, ej mindre uppdraga åt landtbruksstyrelsen att under närmaste ledning af en utaf styrelsen därtill utsedd sakkunnig person låta utföra ifrågavarande arbete samt för sådant ändamål ställa de beviljade medlen till styrelsens förfogande för att genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län tillhandahållas vederbörande efter landtbruksstyrelsens närmare bestämmande, än äfven anbefalla domänstyrelsen samt landtbruksstyrelsen att, i den mån afdikningen fortskred och anledning därtill förefunnes, till Eders Kungl. Maj:ts inkomma med förslag till plan för upplåtande af kolonat inom det afdikade området samt till villkor och öfriga bestämmelser för dylika upplåtelser.

Af den redogörelse, jag sålunda i underdånighet lämnat öfver de åtgärder, som med anledning af Riksdagens berörda skrifvelse den 29 maj 1901 blifvit vidtagna, torde framgå, att de af domänstyrelsen och landtbruksstyrelsen till utdikning och kolonisation föreslagna delarna af Alträskis och Svanå kronoparker samt f. d. Selets stockfångstskog, hvad beträffar belägenheten, omedelbart invid Brännbergs järnvägsstation och på endast 27 kilometers järnvägsafstånd från Bodens i rask utveckling stadda samhälle, väl lämpa sig för kolonisation. Af de undersökningar, som verkställdts rörande jordmånens beskaffenhet och markens tjänlighet för odling, tyckes också framgå, att mossarna i allmänhet kunna betecknas såsom ganska goda, ehuru väl de lida brist på kalk, en olägenhet, som vidlåder de flesta af Norrbottens mossar, men som det dock, till följd af de jämförelsevis goda kommunikationerna till ifrågavarande mosskomplex, ej torde böra möta alltför stora svårig-

heter att afhjälpa. I mossarnas omedelbara närhet finnes äfven riklig tillgång på sand och grus, genom hvilka ämnens påförande mossarnas fysikaliska beskaffenhet kan i väsentlig mån förbättras. De egentliga myrarna äro omgifna af sumpmarker och kärr med ganska rik växtlighet och hvilka synas vara mycket lämpliga för odling.

De nu föreslagna områdena å Alträskis konopark med kringliggande kronomarker synas visserligen i afseende å markens naturliga beskaffenhet måhända icke erbjuda fullt lika fördelaktiga odlingsbetingelser som vissa andra för ändamålet undersökta områden, men detta torde mer än väl uppvägas af den betydelsefulla fördel, som den nu föreslagna platsen äger framför öfriga ifrågasatta kronomarker genom sin närbelägenhet till järnvägsstation och till tätt bebyggda orter, där god afsättning å produkterna bör kunna vinnas och jämväl arbetstillfällen torde erbjudas. Jag tvekar därför icke att, i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna, anse, att de nu föreslagna områdena å och intill Alträskis kronopark äro för det i Riksdagens förberörda skrifvelse angifna ändamål de lämpligaste af alla i ärendet ifrågasatta områden.

Om jag sålunda än vågar antaga, att ett lyckligt resultat bör vara att förvänta genom de föreslagna mossarnas upplåtande till kolonisation, måste jag likväl betona, hurusom fullt betryggande erfarenhet angående möjligheten att på en så hög breddgrad som Bodens kunna med fördel bedrifva ett själfständigt jordbruk uteslutande å mossjord ej kan anses ännu föreligga, och att därför stor försiktighet och omtanke bör från statens sida iakttagas vid upplåtelse af kolonat å samma mossar, på det största möjliga trygghet må kunna förefinnas för att de, som där slå sig ned, icke af staten lockas in på ett för dem vanskligt företag, utan verkligen äro i tillfälle att finna sin bärgning. Jag hyser därför ock den åsikt, att, sedan områdena ifråga utdikats och marken haft tid att sätta sig, sådana försöksodlingar, som af landtbruksingenjören Berggren förordats, böra på statens bekostnad utföras, innan några upplåtelse till enskilda äga rum.

Då emellertid, under förutsättning att de af mig nu uttalade åsikter vinna gillande, några år torde komma att förflyta, innan förenämnda försöksodlingar lämpligen böra komma till stånd, synes mig anledning icke förefinnas för Eders Kungl. Maj:t att nu hos Riksdagen äska anslag annat än till själfva utdikningsarbetets utförande. Jag anser mig böra i detta sammanhang framhålla att, äfven om mot förmodan det genom de ytterligare undersökningar, som böra föregå upplåtelse, skulle visa sig, att de ifrågavarande mossarna icke lämpa sig för kolonisation, den enligt landtbruksingenjören Berggrens utdiknings-

förslag, mot hvilket jag icke har något att erinra, till 77,000 kronor beräknade kostnaden för utdikningen ingalunda kan anses bortkastad, utan fastmer till fullo motiveras därigenom, att frostländigheten för närliggande bygd afsevärdt minskas och skogsväxten å omgivande kronopark främjas. Äfven med hänsyn härtill måste jag därför anse, att de ifrågavarande områdena äro lyckligt valda. Ehuru alltså enligt min åsikt det för utdikningen erforderliga anslagsbeloppet nu bör af Riksdagen äskas, synes mig arbetet icke behöfva bedrifvas snabbare, än att det bringas till utförande under exempelvis tre år, på hvilka kostnadsbeloppet sålunda jämväl skulle kunna fördelas. Början torde emellertid böra ske redan under innevarande år. På sätt landbruksstyrelsen föreslagit, torde åt styrelsen böra uppdragas att under närmaste ledning af en utaf styrelsen utsedd sakkunnig person låta utföra arbetet i fråga.»

För att åskådliggöra de ifrågavarande områdenas belägenhet hade departementschefen låtit uppgöra och såsom bilaga vid statsrådsprotokollet foga en karta, till hvilken utskottet får hänvisa.

På grund af den i ärendet förebragta utredning och med anslutning till hvad departementschefen till statsrådsprotokollet i denna fråga anfört, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till afdikning af sankmarker, tillhörande västra delen af Alträskis kronopark jämte en del af Svanå kronopark och af f. d. Selets stockfångstskog i Öfver-Luleå socken af Norrbottens län bevilja ett anslag af 77,000 kronor samt däraf å extra stat för år 1906 anvisa 40,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf sistnämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 20,000 kronor.

Reglering af flottleder i de norrländska länen äfvensom i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län.

52:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, för bestridande af kostnader för *reglering af flottleder i de norrländska länen äfvensom i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län*, anvisa ett extra anslag för år 1906 å 100,000 kronor äfvensom medgifva, att de afgifter, som läggas å flottningen, finge för enahanda ändamål disponeras.

*Ang.
reglering af
flottleder i de
norrländska
länen äfvensom
i Kopparbergs,
Örebro och
Västmanlands
län.*

Under erinran, att *dels* enahanda belopp som det nu äskade blifvit af Riksdagen för innevarande år beviljade, *dels* ock liknande medgifvande som det nu begärda för samma år lämnats, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må,

a) för bestridande af kostnader för reglering af flottleder i de norrländska länen äfvensom i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län, anvisa ett extra anslag för år 1906 å 100,000 kronor samt

b) medgifva, att de afgifter, som läggas å flottningen, må för enahanda ändamål disponeras.

Upphållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

*Ang.
upphållande
af skogsvårds-
styrelsernas
verksamhet.*

[52.]

53:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag hemställer utskottet,

att Riksdagen må, såsom bidrag till *bestridande af kostnaderna för upphållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet*, på extra stat för år 1906 anvisa ett anslag af 60,000 kronor.

Skogsodlingens befrämjande.

*Ang.
skogsodlingens
befrämjande.*

[53.]

54:o) Vidare och i enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag, hemställde utskottet,

att Riksdagen må, för *skogsodlingens befrämjande* för år 1906 bevilja ett extra anslag af 100,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas antingen skogsvårdsstyrelser, till hvilka landsting eller hushållningssällskap för ändamålet lämnat bidrag, eller i landstingsområde, där sådan styrelse icke finnes, landsting och hushållningssällskap, under iakttagande, att i intetdera fallet statsbidrag må till något landstingsområde utgå med högre belopp än det, hvarmed landsting och hushåll-

ningssällskap tillsammans eller ettdera af dem till ändamålet bidragit, samt att landsting eller hushållningssällskap, som undfått dylikt bidrag, skall vara skyldigt att efter årets utgång till Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande afgifva redogörelse öfver användningen af de af staten samt af landsting eller hushållningssällskap lämnade bidrag.

55:o) I en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 5) har friherre *J. Alströmer* föreslagit, att Riksdagen ville till bestridande af kostnaderna för fortskaffandet med järnväg af släcknings- och bevakningsmanskaper vid skogseld bevilja ett förslagsanslag af 10,000 kronor att från och med nästa år utgå, samt besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t utfärda bestämmelser rörande sättet för ersättnings utbetalande för transport å järnväg af släcknings- och bevakningsmanskaper vid skogseld.

*Ang.
motion om an-
slag för fort-
skaffande med
järnväg af
släcknings-
och bevaknings-
manskaper vid
skogseld m. m.*

I afseende å de till stöd för motionen anförda skäl tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet finner visserligen det af motionären väckta förslaget vara synnerligen beaktansvärdt; men då Riksdagen i skrifvelse den 15 maj 1903 hos Kungl. Maj:t anhållit om utarbetande af förslag till ändrade bestämmelser rörande förekommande och släckning af skogseld samt i anledning häraf enligt hvad utskottet inhämtat utredning i ämnet åvägabragts, hvarvid, bland annat, ifrågasatts, att bestämmelser måtte utfärdas därom, att ersättning skall utbetalas till dem, som deltaga i släckning af skogseld, har utskottet föreställt sig, att de af motionären föreslagna anordningar lämpligen böra komma under ompröfning i sammanhang med frågans bedömande i dess helhet, därvid torde böra tagas i öfvervägande, huruvida icke den af motionären förordade ersättningen för kostnader för fortskaffande med järnväg af släcknings- och bevakningsmanskaper vid skogseld må utsträckas äfven till kostnader för manskapets transporterande sjöledes.

Utskottet får därför hemställa,

att friherre Alströmers ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

Ang. ersättning
för af stats-
kontoret gjorda
förskott.

56:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, till betäckande af åtskilliga, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, anvisa å extra stat för år 1906 ett anslag af 258,050 kronor.

[54.]

Departementschefen har med afseende å denna anslagsfråga anført följande:

Enligt hvad statskontoret anmält, har nämnda ämbetsverk förskjutit följande belopp, hvilka torde böra anmälas till ersättande af Riksdagen under nionde hufvudtiteln, nämligen:

till godtgörande af kostnader för landtmäteriförrättningar å åtskilliga kronans domäner	kronor	14,643: 60
„ godtgörande af på kronan belöpande kostnader för laga skiften	„	1,409: 44
„ godtgörande af kostnader för revision af skifteslagstiftningen inom Kopparbergs län	„	474: 20
„ ersättande af kostnad för en utredning rörande inom Västerbottens län under de 10 sista åren afslutade laga skiften	„	100: —
„ gäldande af kostnader för verkställande af försök och förberedande utredning i fråga om förändradt utgifnings sätt för generalstabens topografiska karta öfver Norrland m. m.	„	3,236: 38
„ ersättande af kostnader för behandling af frågan rörande åtgärder från statens sida för ordnande af försöksverksamheten inom jordbruksområdet	„	3,718: 50
„ gäldande af kostnader för den af Eders Kungl. Maj:t den 7 juni 1901 tillsatta kommitté för utredande af frågan om vidmakthållande af jordbruksnäringen inom skogsbygderna i Norrland och Dalarne	„	101,366: 51
„ godtgörande af kostnad för revision af den utaf Eders Kungl. Maj:t den 24 oktober 1902 tillsatta centrala nödhjälpskommittés redovisningshandlingar	„	200: —
„ gäldande af svenska kronans andel i kostnaderna för fiskeritillsynen vid regala laxfisket i Torne älf	„	2,040: —

Transport kronor 127,188 : 63

	Transport kronor	127,188: 63
till	gäldande af vägskatt för samma laxfiske	” 123: 50
”	godtgörande af kostnader för vissa kronoegen- domars deltagande i vattenafledningsföretag.....	” 20,745: 91
”	ersättande af kostnader för utförande af försvars- arbeten å vissa för kronans räkning inmutade magnesitfyndigheter inom Norrbottens län	” 411: 99
”	ersättande af kostnader för bestämmande af arrendeavgift för kronans jordägarandel i grufva	” 191: 50
”	ersättande af kostnader för ett möte mellan ordförandena i skogsvårdsstyrelserna m. m.	” 2,681: 92
”	byggnadsersättning, enligt nådiga brefvet den 29 maj 1891, åt skogstorpåre å kronoparker i Norrbottens län	” 13,000: —
”	gäldande af vägskatt för år 1903 för till stats- verket indragna frälseräntan af hemmanet $\frac{3}{8}$ mantal Sundersbol n:o 1 i Uppsala län	” 0: 90
”	ersättande af kostnader för utredning af frå- gan om tillgodogörande af den kronan till- höriga vattenkraft vid Trollhättan	” 44,180: 45
”	ersättande af kostnader för utredning af frå- gan om tillgodogörande af den kronan till- höriga vattenkraft vid Älfkarleby	” 7,095: 06
”	ersättande af kostnader för revision af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891	” 973: 46
”	ersättning till vissa kronoarrendatorer och bo- ställshafvare för exproprierad jord	” 217: 24
”	ersättning för öfverbyggnad å indragna boställen	” 30,379: 19
”	ersättning för till statsverket afträdde åbyggnad- er m. m. å indraget boställe	” 487: —
”	ersättande af kostnader för undersökningar om åtgärder för befrämjande af Öfre Norrlands ko- lonisation	” 10,284: 65

eller tillhoppa kronor 257,961: 40

Med iakttagande af grundsatsen om anslags bestämmande till jämnt tal af kronor samt för jämnande af hufvudtitelns slutsumma, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen

att, till betäckande af ofvan omnämnda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, anvisa å extra stat för år 1906 ett anslag af 258,050 kronor, »

Emot ersättande af omförmälda förskott har utskottet icke haft något att erinra, men har, med anledning af ofvannämnda kostnader för ett möte mellan ordförandena i skogsvårdsstyrelserna m. m., velat uttala den mening, att framdeles, sedan skogsvårdsafgifter influtit, sådana kostnader synas böra bestridas af dessa afgifter.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, till betäckande af ofvan omförmälda af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter anvisa på extra stat för år 1906 ett anslag af 258,050 kronor.

Ang. dyrtids-
tilläg.
[55.]

57:o) Kungl. Maj:t har slutligen under punkten 55 i denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen

att, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 14 januari 1905 angifna grunder, af *dyrtidstillägg* för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante i jordbruksdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till jordbruksdepartementet hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1906 anvisa, såsom förslagsanslag, ett belopp af 85,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet framdeles att afgifva utlåtande; hvilket utskottet härmed får för Riksdagen

anmäla.

Stockholm den 9 mars 1905.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Reservationer.

Vid *punkt 1* (angående landtbruksinstitutet vid Ultuna samt landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp):

af herrar *H. P. P. Tamm* och *K. Starbäck*, hvilka ansett att utskottet bort hemställa,

a) att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag må *godkänna*
dels följande stat för landtbruksinstitutet vid Ultuna:

Summa kronor 59,000: —

Ann. 1. Rektor och öfrige lektorer samt adjunkterna åtnjuta jämväl fri bostad.

Ann. 2. -----

dels följande stat för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp:

Summa kronor 75,000: —

Ann. 1. Rektor och öfrige lektorer åtnjuta jämväl fri bostad.

Ann. 2. -----

dels ock följande villkor:

-----
femte lönegraden 160 kronor.

b) att Riksdagen må höja det under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» uppförda anslag till landtbruksinstitutet vid Ultuna från 51,000 kronor med 8,000 kronor till 59,000 kronor; samt

c) att Riksdagen må höja det under samma anslagstitel uppförda anslag till landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp från 65,000 kronor med 10,000 kronor till 75,000 kronor.

af herr *A. G. L. Billing*, hvilken ansett att utskottet bort hemställa,

a) att Riksdagen må godkänna
dels följande stat för landtbruksinstitutet vid
Ultuna:

Summa kronor 59,000: —
Ann. 1. Sålänge — — — 250 kronor årligen.
Ann. 2. — — — — —

dels följande stat för landtbruks- och mejeri-
institutet vid Alnarp:

Summa kronor 75,000: —
Ann. 1. Sålänge — — — 250 kronor årligen.
dels ock följande villkor:

-----
femte lönegraden 160 kronor.

b) att Riksdagen må höja det under anslags-
titeln »undervisningsanstalter för jordbruk och landt-
mannanäringar» uppförda anslag till landtbruksinsti-
tutet vid Ultuna från 51,000 kronor med 6,000 kronor
till 57,000 kronor, samt

c) att Riksdagen må höja det under samma an-
slagstitel uppförda anslag till landtbruks- och mejeri-
institutet vid Alnarp från 65,000 kronor med 8,250
kronor till 73,250 kronor.

Vid *punkten 38* (angående motioner om anslag till höjande af
fonden för fiskerinäringens befrämjande):

Af herrar *F. E. Petersson*, *C. J. Ödman* och *K. Starbäck*:

»Då fiskerinäringen för att kunna med framgång bedrivas kräver
en så dyrbar utrustning i form af maskiner och redskap, att kustbe-
folkningen ej utan skuldsättning kan förskaffa sig densamma, och då
den väg 1891 års Riksdag anvisat genom bildande af fonden för fiskeri-
näringens främjande visat sig medföra afsevärdt gagn, anse vi att Riks-
dagen fortfarande bör såsom förlagsgifvare mot betryggande säkerhet
tillhandahålla nödigt driftkapital till näringens utöfvande.

De lånebehof, som för närvarande föreligga, äro större än hittills.
Så hafva sedan årets början inkommit till landstingets förvaltningsut-

skott i Bohuslän 114 ansökningar om lån å tillsammans 365,550 kronor, och hos landtbruksstyrelsen ligga låneansökningar från andra län å tillsammans 92,600 kronor.

För att tillgodose dessa låneanspråk finnas för närvarande tillgängliga:

för Bohuslän 173,403: 65 och

för öfriga län 8,673: 89.

Dessutom inföväntas under årets lopp genom inbetalning af annuiteter m. m.:

från Bohuslän 126,155: 84 kronor,

från öfriga län 14,177: 50 »

Detta visar, att ett bifall till utskottets förslag icke skulle upphäva nödvändigheten att nödgas tillbakavisa en stor del ansökningar af brist på medel.

På grund häraf hafva vi ansett att utskottet bort hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till de af friherre Trolle och herr Starbäck m. fl. i ämnet väckta motioner, för höjande af fonden för fiskerinäringens befrämjande bevilja ett anslag af 500,000 kronor och däraf på extra stat för år 1906 anvisa 250,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta af sistnämnda belopp under innevarande år förskottsvis utanordna 100,000 kronor.»

Herr *E. Fränckel* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling inom utskottet.

Likaledes skulle här antecknas, att herr *S. G. von Friesen* icke närvarit vid handläggningen af punkterna 1—7 af denna hufvudtitel.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1905 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på <i>förslag</i> .				Summa.		
		Friheter.		Ersättningar.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—	Departementschefen .....
46,200	—	—	—	—	—	46,200	—	Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli ....
34,800	—	—	—	—	—	34,800	—	Landbruksstyrelsen .....
270,600	—	—	—	—	—	270,600	—	Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmanna- till understöd åt landtmannaskolor). Nuvarande <i>Ökas</i> dels å anslaget till landbruksinstitutet vid dels å anslaget till landbruks- och mejeriinstitutet hvarjämte, i stället för anslaget till aflöning åt och en instruktör i mejerihushållning, 4,000 8,000 kronor till aflöning åt en statskonsulent konsulent i mejerihushållning, så att anslaget ligare .....
4,500	—	—	—	—	—	4,500	—	Veterinärundervisningen. Anslaget därtill öfverflyttas med oförändradt belopp .....
49,500	—	—	—	—	—	49,500	—	Odlingshjälp åt krononybyggare, <i>förslagsanslag</i> .....
200,000	—	—	—	—	—	200,000	—	Landbruksingenjörer och deras biträden .....
59,700	—	—	—	—	—	59,700	—	Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmanna- Länsveterinärer och veterinärstipendiater .....
213,200	—	1,070	—	—	—	214,270	—	Hästafvelns förbättrande, <i>reservationsanslag</i> (däraf sär- Till förekommande och hämmande af smittosamma Befrämjande af husslöjden .....
30,000	—	—	—	—	—	30,000	—	Fiskerinäringens understöd. Nuvarande belopp .....
25,000	—	—	—	—	—	25,000	—	<i>Ökas</i> å anslaget till statens fiskeridministration
60,000	—	—	—	—	—	60,000	—	Domänstyrelsen .....
94,000	—	—	—	—	—	94,000	—	
T:pt 1,104,500	—	1,070	—	—	—	1,105,570	—	

Litt. A.

riksstatens Nionde hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning. på <i>förslag</i> .				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
departementet.								
.....	17,000		—	—	—	—	17,000	
.....	46,200		—	—	—	—	46,200	
.....	34,800		—	—	—	—	34,800	
näringar (däraf ett <i>förslagsanslag</i> å 15,000 kronor belopp ..... 270,600: —								
Ultuna med ..... 4,000: —								
vid Alnarp med ..... 6,500: —								
en instruktör i boskapsskötsel kronor, anvisas ett anslag å i boskapsskötsel och en stats- i sin helhet ökas med ytter- ..... 4,000: — 14,500: —	285,100		—	—	—	—	285,100	
från åttonde hufvudtiteln till jordbruksdepartementet	58,500		—	—	—	—	58,500	
.....	4,500		—	—	—	—	4,500	
.....	49,500		—	—	—	—	49,500	
näringar 200,000	200,000		—	—	—	—	200,000	
.....	59,700		—	—	—	—	59,700	
skildt 100,000 kronor till prisbelöningar för hästar)	213,200		1,070	—	—	—	214,270	
sjukdomar bland husdjuren, <i>förslagsanslag</i>	30,000		—	—	—	—	30,000	
.....	25,000		—	—	—	—	25,000	
..... 60,000: —								
med ..... 4,000: —	64,000		—	—	—	—	64,000	
.....	94,000		—	—	—	—	94,000	
Transporth	1,181,500		1,070	—	—	—	1,182,570	

1905 års riksstat anslår:

Anvisning i kontant.	Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.						Summa.	
	Friheter.		Ersättningar.					
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
T:pt 1,104,500	—	—	1,070	—	—	—	1,105,570	—
2,406,000	—	—	—	—	—	—	2,406,000	—
								Skogsväsendet:
								<i>Bestämdt anslag:</i>
								För skogsstaten. Nuvarande belopp .....
								Ökas med .....
								» statens skogsläroverk. Nuvarande belopp ...
								Ökas med .....
								<i>Förslagsanslag:</i>
								Till ålderstillägg åt skogsstaten och skogsinsti-
								<i>Reservationsanslag:</i>
								Till enskilda skogsundervisningen .....
								» kronoskogarnas förvaltning och befrämjande
								mänhet .....
12,000	—	—	—	—	—	—	12,000	Till belöningar för rofdjurs dödande, <i>förslagsanslag</i>
89,200	—	—	—	—	—	—	89,200	Landtmäteristaten .....
63,000	—	—	—	—	—	—	63,000	Skiften och avvittringar, <i>reservationsanslag</i> .....
50,000	—	—	—	—	—	—	50,000	Utflyttningshjälp efter skiften, <i>förslagsanslag</i> .....
178,600	—	—	—	—	—	—	178,600	Rikets allmänna kartverk. Nuvarande belopp .....
								Ökas med .....
								hvarjämte rubriken ändras till: Rikets allmänna
10,665	—	6,635	—	1,664	—	—	18,964	Gästgifvares friheter .....
250,000	—	—	—	—	—	—	250,000	Bidrag till skjutsentreprenader, <i>förslagsanslag</i> .....
354	—	25	—	—	—	—	379	Färjor och färjekarlar .....
600,000	—	—	—	—	—	—	600,000	Bidrag till vägunderhållet på landet, <i>förslagsanslag</i> ...
9,564	—	—	—	—	—	—	9,564	Fattigvården i Stockholm och landsorten .....
75,000	—	—	—	—	—	—	75,000	Fattigvården i allmänhet, <i>förslagsanslag</i> ... ..
43,598	—	—	—	—	—	—	43,598	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i> .....
31,639	—	—	—	—	—	—	31,639	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....
16,786	—	—	—	—	—	—	16,786	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslags-</i>
10,000	—	—	—	—	—	—	10,000	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....
S:a 4,950,906	—	7,730	—	1,664	—	—	4,960,300	—

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på <i>förslag</i> .				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	Transport	1,181,500	—	1,070	—	—	—	1,182,570	—
.....	645,608: —								
.....	31,600: —		677,208: —						
.....	55,000: —								
.....	3,800: —		58,800: —						736,008: —
tutets lärarepersonal, förslagsanslag	100,000: —								
.....	5,600: —								
af skogsväsendet i all-	1,599,792: —	1,605,392: —						2,441,400	—
.....								12,000	—
.....								89,200	—
.....								63,000	—
.....								50,000	—
.....	178,600: —								
.....	20,200: —	198,800						198,800	—
kartverk, <i>reservationsanslag</i>		10,665		6,635		1,664		18,964	—
.....		250,000		—		—		250,000	—
.....		354		25		—		379	—
.....		600,000		—		—		600,000	—
.....		9,564		—		—		9,564	—
.....		75,000		—		—		75,000	—
.....		43,598		—		—		43,598	—
.....		31,639		—		—		31,639	—
<i>anslag</i>		16,786		—		—		16,786	—
.....		10,000		—		—		10,000	—
Summa		5,083,506		7,730		1,664		5,092,900	—

Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
Nionde hufvudtitel.**

	Kronor	ö.
Jordbruksdepartementet.		
<i>Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar:</i>		
Till bestridande af kostnader för änderings- och reparationsarbeten inom hufvudbyggnaden vid landtbruksinstitutet vid Ultuna m. m.	37,400: —	
» understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid af staten understödda landtmannaskolor	5,000: —	
» förhöjda understöd åt landbruksskolorna i Väster- norrlands, Västerbottens och Norrbottens län	6,000: —	48,400 —
<i>Veterinärundervisningen:</i>		
För aflönande vid veterinärinstitutet i Stockholm af vissa tjänstemän och betjante m. m.	7,200: —	
Till veterinärrättningen i Skara	900: —	8,100 —
<i>Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar:</i>		
Till bestridande af kostnader för byggnader och anläggningar vid landtbruksakademiens experimentalfält	222,500: —	
Bidrag till kostnaderna för allmänna landbruksmöten	7,500: —	
Till prisbelöningar vid allmänna landbruksmöten för husdjur, redskap, maskiner m. m.	12,500: —	
Bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof	32,000: —	
» till underhåll af en för öfre Norrland afsedd kemisk- växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län	11,250: —	
Transport	285,750: —	56,500 —

		Kronor	ö.
	Transport	285,750: —	56,500 —
Till understöd åt frökontrollanstalter		10,000: —	
Bidrag till uppehållande af Sveriges utsädesförenings praktiskt-vetenskapliga verksamhet		25,000: —	
Till utbildande af en elev i boskapskötsel och i mejeri- hushållning		1,000: —	
För anställande af en förste och en andre torfingenjör samt två torfassistenter		19,000: —	
Till understöd åt svenska mosskulturföreningen		20,000: —	
Bidrag till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket		85,000: —	
Ersättande af utaf statskontoret förskjuten del af stats- bidrag för år 1905 till fortgående smörprofningar		5,000: —	
Ökadt statsbidrag för år 1906 till berörda smörprofningar		10,000: —	
Till anställande af en statskonsulent i svinskötsel		5,000: —	
„ fjäderäafvelns befrämjande		5,000: —	
„ de geologiska undersökningarna		96,000: —	
Bidrag till bildande och upprätthållande af afvelscentra för nötboskap		9,000: —	575,750 —
<i>Hästaafvelns förbättrande:</i>			
Till bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepot			3,790 —
<i>Befrämjande i allmänhet af husslöjden:</i>			
Till anställande af en andre instruktör i husslöjd och personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander			3,500 —
<i>Fiskerinäringens understöd:</i>			
Till underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydro- grafisk-biologiska undersökningar af de Sverige om- gifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafsfisken		25,000: —	
» utförande af hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven		26,100: —	
Bidrag till anordnande af undervisningskurser i navigation för bohuslänska fiskare		2,250: —	
För höjande af fonden för fiskerinäringens befrämjande		200,000: —	
Till utförande af vattenståndsobservationer i vissa af landets vattendrag		2,000: —	255,350 —
	Transport		894,890 —

		Kronor	ö.
	Transport	894,890	—
<i>Domänstyrelsen:</i>			
Till arfvoden åt tre tjänstemän i första graden å domänstyrelsens skogsafdelning	9,000: —		
» arfvoden åt amanuenser och extra biträden å domänstyrelsens skogsafdelning	3,350: —		
» aflöning åt domänintendenter och för uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna	43,200: —		
» resekostnader vid domänförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	40,585: —	96,135	—
<i>Skogsinstitutet:</i>			
Till beredande af ökade extra lärarekrafter vid skogsinstitutet	5,000: —		
» uppförande af en provisorisk byggnad vid skogsinstitutet	9,725: —	14,725	—
<i>Landtmäteristaten:</i>			
Till bestridande af ökade kostnader för kopiering af i landtmäteristylens arkiv förvarade kartor m. m.		3,000	—
<i>Rikets allmänna kartverk:</i>			
För anställande af ökad civil personal vid rikets allmänna kartverk m. m.		17,200	—
<i>Vägunderhållet på landet:</i>			
Till bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar, <i>förslagsanslag</i>		50,000	—
<i>Diverse anslag:</i>			
Till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen	45,000: —		
» understödande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd	700,000: —		
» afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län	150,000: —		
	Transport	895,000: —	1,075,950 —

		Kronor	ö.
	Transport	895,000: —	
			1,075,950 —
Till	afdikning af sankta marker å vissa kronoparker i Öfver-Luleå socken af Norrbottens län	40,000: —	
»	reglering af flottleder i de norrländska länen äfvensom i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län	100,000: —	
Bidrag	till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet	60,000: —	
Till	skogsodlingens befrämjande	100,000: —	
»	betäckande af åtskilliga af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter	258,050: —	
			1,453,050 —
	Summa		2,529,000 —